

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z.Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TERORISMUS A PROTITERORISTICKÁ POLITIKA
V ČESKÉ REPUBLICĚ**

Autor práce: Pavel Růžička, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Pavel Růžička, DiS.

.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Zároveň bych také rád poděkoval celé své rodině a hlavně své přítelkyni, za podporu během mého studia včetně náročného období, kdy jsem pracoval na této bakalářské práci.

ABSTRAKT

Růžička, P., DiS. Terorismus a *protiteroristická politika v České republice: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 58 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: islámský terorismus, ultrapravicový terorismus, ultralevicový terorismus, kriminální terorismus, náboženský a etnický terorismus, protiteroristická politika.

Práce řeší problematiku terorismu, jeho aktuální projevy a protiteroristickou politiku České republiky. Autor nejdříve v teoretické části práce nastiňuje a analyzuje vývoj terorismu, jeho konceptualizaci, ale předkládá i rozpracovanou typologii terorismu. V tomto ohledu přibližuje i aktuální projevy globálního terorismu v jeho islamistické podobě. V praktické části práce popisuje autor přístup a protiteroristické nástroje České republiky. A dále v dotaznících se autor snaží prezentovat názory oslovených respondentů, tj. jak vnímají hrozbu terorismu policisté a jak běžní občané v České republice.

ABSTRACT

Růžička, P., DiS. *Terrorism and anti-terrorist politics of the Czech Republic*: Bachelor's Thesis, České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2019. 58 pgs. Thesis Supervisor: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Key Words: islamist terrorism, ultra-right terrorism, ultra-left terrorism, criminal terrorism, religious and ethnic terrorism, counter-terrorism policy.

The thesis addresses the problem of terrorism, its up-to-date manifestation and counter-terrorism policy of the Czech Republic. In the theoretical part, the author first drafts and then analyses the development of terrorism, its conceptual definitions and also offers elaborated typology of terrorism. Taken into consideration this view, it also draws global terrorism manifestations in its islamist form. In the practical part, the author of the thesis describes the approach and counter-terrorim instruments in the Czech Republic. In the above mentioned part, the author presents opinions of respondents, i.e. the perception of the terrorist thread among the police officers and among common citizens of the Czech Republic.

OBSAH

Cíle a metodika bakalářské práce	8
Úvod	9
1 Nástin vývoje terorismu	12
1.1 Terorismus a jeho vývoj od 18. století	12
2 Co vlastně terorismus je?.....	15
2.1 Definice terorismu	16
2.1.1 Terorismus, válka a guerilla	18
2.2 Zdůvodnění terorismu	20
2.3 Cíle a postupy terorismu	21
2.4 Vnitřní motivace útočníků.....	21
2.4.1 Myšlení teroristy a jeho osobnost	22
3 Typologie terorismu	25
3.1 Ultralevicový terorismus	27
3.2 Ultrapravicový terorismus.....	28
3.3 Náboženský a etnický terorismus	28
3.3.1 Islámský terorismus	29
3.4 Ekologický terorismus	30
3.5 Kriminální terorismus	31
3.6 Psychopatologický terorismus.....	31
4 Nejvýznamnější globální teroristické útoky	33
4.1 11. září 2001	33
4.1.1 Dopady útoku z 11. září 2001 na jednání USA.	34
4.1.2 Operace "Trvalá svoboda" a Česká republika	36
4.2 Globální terorismus v Evropě.....	36

4.2.1	Madrid 2004.....	36
4.2.2	Londýn 2005	37
4.2.3	Terorismus v České republice.....	38
5	Protiteroristická politika	40
5.1	Protiteroristická politika v ČR - Národní akční plán boje proti terorismu	41
5.2	Strategie ČR pro boj proti terorismu od roku 2013	42
5.2.1	Systém stupňů ohrožení terorismem	44
5.3	Evropská unie a terorismus	45
5.3.1	Boj proti terorismu a pozice České republiky v rámci Evropské unie....	46
5.4	Reálné výsledky protiteroristické politiky v ČR	47
5.5	Empirické šetření	48
	Závěr	53
	Seznam použitých zdrojů.....	54
	Seznam tabulek	57
	Seznam grafů	57

Cíle a metodika bakalářské práce

Cílem autorovy práce je nastínit problematiku terorismu, historii jeho vývoje a v neposlední řadě také přiblížit to, jaká rizika může pro společnost přinášet. Součástí tohoto popisu bude také typologické rozdělení terorismu, a snaha o nastínění přístupu České republiky z hlediska bezpečnostní politiky k rizikům terorismu. Problematika bude řešena na základě obsahové analýzy odborných zdrojů v tištěné a elektronické podobě. Z tištěných zdrojů budou použity například práce Miroslava Mareše, který je jedním z předních českých odborníků této problematiky, ale také od autorů jako Bohumila Pikny, Jana Eichlera nebo Emila Souleimanova. Jako webové zdroje, budou použity informace z oficiálních stránek Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva zahraničních věcí ČR, dále pak informace pocházející ze zpravodajských webů České televize nebo týdeníku Reflex. Práce bude také obsahovat výsledky dotazníku, který bude součástí praktické části práce a bude zpracován formou kvalitativního výzkumu.

Úvod

Práce se bude zabývat fenoménem jménem terorismus, který ač není z historického pohledu ničím novým, tak od druhé poloviny 19. století nabyl nových, hrozivějších rozměrů. To proč se právě toto období stalo pro terorismus ve své aktivitě přelomovým, souvisí hned s několika faktory. Jedním z nich je vědecko-technický pokrok, jehož působením se teroristům mohou do rukou dostat sofistikovanější a efektivnější zbraně. Mezi takové patří například dříve mezi teroristy velmi oblíbený československý výrobek plastická trhavina SEMTEX, která byla ve své době velmi špatně detekovatelná a přesto velmi účinná. Modernizace se v tomto ohledu nevyhnula také komunikačním prostředkům, jakými jsou například mobilní telefony či komunikace za pomoci internetu, které teroristům značně usnadňují komunikaci a verbování nových členů. Nemalou roli, hrají také moderní dopravní prostředky, které jsou schopny do svých útrob často pojmout i stovky cestujících čímž jsou tak pro teroristické aktivity atraktivním a relativně snadným cílem. V případě moderních technologií by se sice dalo namítnout, že je lze efektivně také využívat v protiteroristickém boji, ale je nutné si uvědomit, že terorismus je nepřímá strategie boje, protože využívá momentu překvapení a nerespektuje žádná pravidla boje, a proto dosahuje takových efektů. Těžko se s ním dá bojovat, neb teroristé se nepostaví v přímém boji, protože operují utajeně a převážně jde o taktiku boje slabšího se silnějším.

Dalším faktorem jsou pak změny v geopolitickém měřítku, které s sebou přinesly dvě světové války. Jako jednu z nich můžeme například uvést vznik státu Izrael na území Palestiny, což byla záležitost, která u většiny arabských států vzbudila silnou vlnu odporu, který dal vzniknout mnoha teroristickým organizacím. Ty v boji za samostatnou Palestinu a zničení Izraele, často působily i v zemích, které existenci Izraele podporovaly. Celkově pak působení zemí Západní civilizace v prostoru Blízkého východu, které mnozí tamní obyvatelé vnímají jako „pozápádňování“ jejich kulturně-náboženských hodnot, přineslo nový typ terorismu – islamistický terorismus. Tento typ terorismu se stal z hlediska rizikovosti nejzásadnější problémem, jak pro západní společnost, tak i pro českou republiku.

Ačkoliv se provedené teroristické útoky oproti klasickým konvenčním válkám často nevyznačují takovým množstvím obětí či ekonomickými škodami, tak i jejich dopady mohou ve výsledku přinést zásadní změny. Zde můžeme například zmínit útoky z 11. září 2001 na newyorská „Dvojčata“ a následné vojenská opatření USA na Blízkém východě, se svými dopady na dnešní migrační pohyby, stejně i na vznik dalších teroristických organizací (ISIL). Za zmínku jistě stojí také Sarajevský atentát na Františka Ferdinanda d'Este, arcivévodu a následníka rakousko-uherského trůnu, provedený 28. června 1914 v Sarajevu, mladým bosenským anarchistickým separatistou Gavrilo Principem. Ten v tolik napjaté politické situaci, která v té době v Evropě panovala, jako aktivátor pohybu změn zapůsobil a jako teroristický čin se stal součástí důvodů vzniku do té doby největšího válečného konfliktu v dějinách moderního lidstva První světové války. Ačkoliv se v tomto případě, dá jistě hovořit o té „poslední pomyslné kapce“ která kolo dějin jen popostrčila ke světovému konfliktu, tak nelze přehlédnout, že se jednalo o teroristický útok jednoho srbského mladíka. I stručný pohled na tyto dvě události jsou důkazem toho, že terorismus dokáže za určitých okolností významně ovlivňovat vývoj událostí a to i na globální úrovni. Dnes terorismus představuje globální bezpečnostní hrozbu a zpochybňuje bezpečnostní funkci každého státu, protože žádný stát už plně nemůže zabezpečit svým občanům nejzákladnější právo, tj. právo na život.

V práci se bude autor pro širší uchopení tématu terorismu snažit analytickou a deskriptivní metodou vyobrazit i jiné jeho typy, které s politickými či náboženskými tématy nesouvisí a nemají tak ambice k celospolečenským změnám. To se bude týkat první praktické části práce, jejíž jednotlivé kapitoly se budou snažit přiblížit terorismus z pohledu jeho historie a vývoje, či myšlení a motivaci teroristy jako člověka. Na to pak bude navazovat typologie terorismu, která popíše jednotlivé typy terorismu. Poslední oblast praktické části, je věnována nejvýznamnějším globálním útokům, které v posledních dvou desetiletích proběhly v zemích Západní civilizace. V druhé, praktické části pak budu analyzovat přístup České republiky k terorismu z hlediska její protiteroristické politiky, čímž se budou zabývat zejména první dvě kapitoly. Vzhledem k členství ČR v Evropské unii, se praktické části nevyhne také analýza přístupu samotné EU k problematice terorismu. Pro dokreslení atmosféry, která k tomuto tématu v České republice panuje, doplním práci o empirické šetření. To se bude týkat vnímání rizikovosti vybraných typů terorismu stejně jako možné riziko týkající se hlediska

etnicity možných pachatelů. To vše proběhne formou dotazníků, jejichž výsledek pak podrobím vzájemné komparaci.

1 Nástin vývoje terorismu

Terorismus jako takový, je pro jeho lepší pochopení nejprve nutné správně definovat a stanovit jeho podstatu. V této kapitole bude nastíněn vývoj tohoto fenoménu, proč byl používán a za jakým účelem, ale i v jakých formách. Původ slova terorismus můžeme najít v latinském substantivu terror (strach, hrůza, zděšení, bázeň nebo metonymicky věc působící strach) či ve verbu terreo (třást se, strašit, nahánět strach).

1.1 Terorismus a jeho vývoj od 18. století

V letech 1793 – 1794 v období Velké Francouzské revoluce, byl tento termín poprvé použit v jakobínské diktatuře jako „régime de la terreur“ a označoval systém k prosazení pořádku po předchozím období nepokojů a povstání. V podstatě šlo o projev státního terorismu za účelem prosazení určitého řádu. Čímž se prakticky jednalo o nástroj panství státu, zatímco na konci 19. století, tento termín spíše označoval protistátní aktivity sociálních revolucionářů, hlavně anarchistů.¹

Novější etapa terorismu je spojena zejména s koncem První světové války, která přinesla rozpad evropských koloniálních říší. Z určitého pohledu, bychom ji mohli nazvat jako etno-teroristickou či etno-separatistickou. Cílem těchto teroristických organizací, bylo osvobození daného území od nadvlády cizí země, kdy tyto skupiny zároveň zastupují menšiny, které se většinou považují za utlačované ze strany dominantních většinových skupin. Tyto etnicko-nacionalistické teroristické organizace se pak od ostatních ideologicky založených organizací liší tím, že tyto nacionalistické skupiny, mají zpravidla vyšší stupeň veřejné podpory, která je odvozena od sympatizující národnostní či etnické skupiny, z níž pocházejí. Cílem nacionálních teroristů, je vytvoření nezávislého státu, kdy jedna strana sporu tyto aktivity považuje za terorismus a druhá jako boj za svobodu. Příkladem můžeme použít např. Irish Republican Army (IRA) bojující za nezávislost Irska na Velké Británii, Organizaci pro

---

¹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 16-17

osvobození Palestiny (OOP), srbskou Černou ruku (VMRO) či Kurdská strana pracujících (PKK). Do kategorie etnicko-náboženské pak můžeme zařadit židovské organizace Hagana, Lehi či Irgun, které ve své době bojovali proti nadvládě Velké Británie nad Palestinou s cílem vytvořit sionistický stát.²

Přelom 60. a 70. let se nesl v podobném duchu etnicko-nacionálního terorismu s tím, že se navíc mimo území Blízkého východu objevil i v separatistických hnutích západní Evropy a Severní Ameriky. V stejném období se na těchto kontinentech s teroristickými metodami začaly také prosazovat marxisticko-leninské, maoistické i anarchistické skupiny, kdy jejich činnost byla vnímána jako levicový terorismus namířený proti západní civilizaci. V 90. letech se do popředí zájmu dostal islamistický terorismus, což souviselo s reálnou expanzí tohoto fenoménu. Již od druhé poloviny 90. let se začalo o terorismu intenzivně diskutovat ve vztahu k náboženskému fanatismu a fundamentalismu a to i s možností používání zbraní hromadného ničení. Terorismus začal být také dáván do souvislosti s novými formami ozbrojených konfliktů, které neodpovídali tradičně akceptovaným pojetím války mezi armádami dvou nebo více států. Události 11. září 2001, pak tento postoj ještě více posílily a v obecném pojetí byl terorismus často ztotožňován s militantním islamismem.³ Tato forma terorismu pak stojí na náboženském zdůvodnění cílů a brzy se stala tvrdší a nebezpečnější než jeho předcházející podoby.⁴

Ve stejném období, které je uvedeno v předchozím odstavci, se vyvinula nová podoba terorismu také v jeho oblastech působení. Zatímco v předchozích dobách se většinou teroristické akce soustředily na cíle, které byly součástí území, jehož se daný spor či problém týkal, tak od druhé poloviny 90. let minulého století se terorismus posunul do nové formy, kterou se stal mezinárodní terorismus. V něm již tedy nešlo jen o změny ve vnitřní politice napadených států, ale také o změny týkající se jejich zahraniční politiky. Cílem tedy bylo, aby konkrétními teroristickými akcemi vydíraný stát, v některé části světa přestal prosazovat své zájmy, nebo tam od základu změnil svou politiku. Z tohoto hlediska pak znovu figuruje datum 11. září 2001, ze kterého vyšel pojem globální terorismus. V něm teroristické sítě mají globální rozměr a jsou

---

² SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. Terorismus: pokus o porozumění. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 57-58

³ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 17-18

⁴ EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. s. 166

rozprostřeny po celém světě. Nicméně i v době globálního terorismu, nadále pokračují aktivity jak mezinárodního i národního terorismu.⁵

---

⁵ Tamtéž, s. 165 - 166

2 Co vlastně terorismus je?

Terorismus bychom mohli, ačkoliv je to dosti diskutabilní, označit jako jakousi formu války mezi dvěma nepřáteli, což je svým způsobem i pravda. Nicméně klasické války se vyznačují přímými souboji státu proti státu nebo koalice proti koalici. Proto je válka definována jako „přímé somativní násilí mezi státními činiteli“. Oproti tomu teroristické organizace uplatňují nepřímou strategii, jejíž podstatou je vyhýbání se čelnímu souboji, útoky jsou prováděny nečekaně a zákeřně, kdy se snaží společnost zasáhnout na nejcitlivějších a nejzranitelnějších místech. Díky tomu oproti klasické válce dokáží dosáhnout výsledků za mnohem nižších lidských i finančních nákladů, a to s ohromným psychologickým efektem.

Jak bylo uvedeno výše, slovo terorismus v sobě nese význam šíření strachu a hrůzy. V praktické rovině si terorismus klade za cíl nikoliv fyzické vítězství nad vojenským nepřítelem na konkrétním území, ale psychologický nátlak a vydírání – šíření strachu, nejistoty a hysterie. Terorismus, díky tomu že není vázán na zemi, z níž by čerpal svou životní sílu a potenciál úspěchu, má i jinou organizační i technologickou rovinu – jeho záměrem je zmocnit se myšlení, nikoliv prostoru. Protože tedy jeho podstatou není obsazení a kontrola území, odpadá tak zákonitě i potřeba udržovat ve zbrani velký počet bojovníků a také potřeby spoléhat se na podporu „svého“ obyvatelstva. Teroristé, pokud chtějí organicky splynout se svým okolím, nesmějí být početní či nápadní, z druhé strany se neskrývají v lesích, horách či pouštích jako partyzáni, ale přímo na území svého nepřítele, kde zároveň nacházejí i své cíle, kdy na toto území chtějí zároveň přenést válku a učinit z něj frontovou linii. Terorismus je tedy jakousi zoufalejší formou boje slabšího proti silnějšímu, kdy tuto asymetrickou odpověď slabšího, lze vystihnout takto: *„Na vaší straně je síla a moc, na naší lest a moment překvapení. Vy máte děla a tanky, my máme výbušninu a odhodlání“*⁶. Do jisté míry tedy platí, že terorismus je uskutečňován slabšími, ale ideově odhodlanými jedinci.⁷

---

⁶ SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. Terorismus: pokus o porozumění. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 27

⁷ Tamtéž. s. 27

2.1 Definice terorismu

S definicí terorismu to již tolik snadné jako s popisem historického používáním tohoto slova nebude. Pokud totiž zalistujeme v pramenech, které se tímto fenoménem zabývají, tak zjistíme, že ač se všechny snaží podchytit podstatu věci, tak jednotný formát neexistuje. Například Břetislav Tureček, který je novinářem zabývajícím se Blízkým východem a problematikou islámských zemí, jej ve své knize „Světla a stíny Islámu“ definuje takto: „*Násilné akce nebo hrozba takových činů spojená s ideologickým programem či požadavky a namířená proti civilistům. Některé vlády a politici často za teroristy účelově označují i různé povstalecká hnutí, které se přitom zaměřují na vojenské cíle nebo útočí na civilisty, avšak mají kriminální, zpravidla zjištěné pohnutky*“.⁸ Jiný výklad nám poskytuje britský politolog Andrew Heywood, ten označuje rovnou za problematickou a o terorismu hovoří jako o činnosti, která slouží k prosazování politických cílů, kdy má navodit ovzduší strachu a, obav a nejistoty, kdy nejběžnějšími teroristickými aktivitami jsou vraždy, bombové útoky, únosy letadel a braní rukojmí.⁹ Jiný politolog Samuel P. Huntington ve své slavné a tolik odbornou i neodbornou veřejností diskutované knize „*Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*“ o terorismu hovoří takto „*Terorismus je historicky zbraní slabých tj. těch, kteří nedisponují konvenční vojenskou silou*“¹⁰ Ačkoliv se v tomto případě, jedná o nejkratší z uvedených pohledů na terorismus, tak i přes to, že ponechává stranou státní terorismus. Nemůžeme tvrdit, že nevystihuje podstatu věci a de facto nám potvrzuje, různorodost pohledů na tyto nelegální aktivity.

Ačkoliv jak bylo vidět výše, možných definic terorismu daných odbornými kruhy je poměrně mnoho, tak v této práci, která se problematikou terorismu v ČR zabývá, budu vycházet z právního vymezení terorismu jako trestného činu, který je stěžejní pro bezpečnostní složky naší země. České ministerstvo vnitra po událostech 11. září 2001 reagovalo na definici teroristického činu, kterou zveřejnila dne 27. prosince 2001 Rada EU (ve svém dokumentu, nazvaném „Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“, 2001/931/SZBP) takto:

---

⁸ TUREČEK, B. *Nesvatá válka o Svatou zemi: málo známá zákoutí nelítostného boje mezi Židy a Araby*. 2011 s. 259

⁹ HEYWOOD, Andrew. *Politologie*. 3. vyd. Přeložil Zdeněk MASOPUST. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 464

¹⁰ HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*. Vyd. 1. Praha. 2001. 447 s. 219

„Teroristický skutek je chápán jako množina vyjmenovaných činů, které mohou, svou podstatou nebo kontextem, vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o skutky, které byly spáchány s úmyslem:

- *vážně zastrašit obyvatelstvo*
- *nenáležitě přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků;*
- *vážně destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace, a to:*
  - *útokem na lidské životy, který může zapříčinit smrt;*
  - *útoky na psychickou integritu osob;*
  - *únosy nebo braním rukojmí;*
  - *zapříčiněním rozsáhlých destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platforem na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromého vlastnictví, ohrožujícími lidské životy nebo mající za následek vážné ekonomické ztráty;*
  - *obsazením letadel, lodí nebo jiných prostředků veřejné dopravy nebo dopravy zboží;*
  - *výrobou, držením, obstaráváním, přepravou, dodáváním nebo používáním zbraní nebo výbušnin jaderné, chemické nebo biologické povahy, stejně jako práce na výzkumu nebo vývoji těchto zbraní;*
  - *pouštěním těchto nebezpečných látek do volného oběhu, zakládáním požárů, výbuchů nebo zapříčiňování povodní, jejichž průběh ohrožuje lidské životy;*
  - *přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy;*
  - *výhrůzkami spácháním těchto skutků, zmíněných výše;*

- *vedením teroristické skupiny;*
- *účastí v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato pomoc napomůže páchání zločinných aktivit skupiny;*

Pro účely téhož dokumentu je „teroristická skupina“ definována jako strukturovaná skupina, složená z více než dvou osob, ustavená pro delší časové období a konající v rámci dělby práce kroky nutné ke spáchání teroristických činů (viz výše). Nejedná se o náhodné či jednorázové spolčení.“¹¹

2.1.1 Terorismus, válka a guerilla

Terorismus jako násilný akt nám v určitém bodě může snadno splývat s pojmy jako válka a guerilla, které v podstatě pracují se stejnými prostředky a mnohdy jsou i samotnými aktéry, zejména na straně teroristů za určitou formu války vydávány. Avšak mezi těmito pojmy existují zásadní rozdíly. Definice terorismu byla popsána v předchozí kapitole a pro porovnání rozdílů mezi ním, válkou a guerillou budou zbylé dvě definovány zde.

2.1.1.1 Válka

Válka je definována jako násilný ozbrojený konflikt, ve kterém se na bojích bezprostředně podílí dvě nebo více ozbrojených sil, kdy:

- ❖ je jedna strana tvořena regulárními ozbrojenými silami vlády
- ❖ u obou stran konfliktu se vyskytuje centrálně řízená organizace těch, co vedou válku a boje, i když je omezena na organizovanou obranu nebo strategicko-taktické přepady (partizánská válka, guerillové akce)
- ❖ ozbrojené operace vykazují jistou kontinuitu, tedy, že obě strany sledují určitou strategii.

---

¹¹ Ministerstvo vnitra ČR, Definice pojmu terorismus [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

Válka je také některými experty definována jako násilný střet o vládu nebo o území (někdy i o oboje), ve kterém užití ozbrojených sil mezi dvěma stranami přineslo více jak 25 mrtvých v souvislosti s bojem a kdy přinejmenším jedna ze dvou stran je vláda nebo stát.¹²

Tabulka 1: Charakteristika subverzivního terorismu, guerilly a konvenční války, jako způsobu boje.

	<i>Terorismus</i>	<i>Guerilla</i>	<i>Konvenční válka</i>
Jednotky nasazené do boje	Malé (zpravidla méně než 10 osob)	Střední (čtyři, roty, prapory)	Velké (armády, sbory, divize)
Zbraně	Ruční zbraně, ruční granáty, pušky, bomby v autech, odpalované na dálku či tlakové bomby.	většinou pěchotní typy lehkých zbraní, někdy též část dělostřelectva	Plný rozsah vojenské bojové techniky (letecké a námořní síly, obrněná technika, artilerie apod.)
Taktika	Speciální taktika: únosy, atentáty, výbuchy, braní rukojmí atd.	Taktika komand	Obvykle kombinované operace zahrnující několik druhů vojenských sil
Terče	Státní symboly, političtí či náboženští oponenti a veřejnost obecně)	Zpravidla vojenský a policejní administrativní personál, jakož i političtí odpůrci	Vojenské jednotky, průmyslová a dopravní infrastruktura
Zamýšlený účinek	Psychický nátlak	Oslabení nepřítele	Fyzické zničení
Kontrola teritoria	Ano	Ano	Ne
Uniforma	Nikdy	Často nošení uniformy	Vždy
Rozeznatelnost válečných zón	Nerozeznatelné válečné zóny	Války omezena na zemi sporu	Geograficky rozeznatelná válka
Mezinárodní legalita	Nerozeznatelné válečné zóny	Ano, ale pokud je vedena podle pravidel	Ano, ale pokud je vedena podle pravidel
Domácí legalita	Ne	Ne	Ano

Zdroj: MAREŠ, M. Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. *Obrana a strategie*. 2004, s. 26¹³

¹² MAREŠ, M. Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. *Obrana a strategie*. 2004, s. 22

¹³ Tamtéž, s. 26

2.2 Zdůvodnění terorismu

Obhajoby či lépe řečeno dichotomického pohledu na terorismus jsme se dotkli již v případě popisu nacionalisticky motivovaných teroristických činů, kdy teroristické organizace mají v těchto případech od svých podporovatelů mnohdy nálepku vlastenců či bojovníků za lepší uspořádání současných poměrů. V duchu této logiky, pak lze terorismus vnímat jako pozitivní hnací sílu světového vývoje.¹⁴ Avšak tyto úvahy nás nesmějí svádět k tomu, abychom terorismus jakkoliv obhajovali, či zaměňovali za skutečné vlastenecké činy. Pokud je některý politik řádně zvolen demokratickou cestou a je v době míru zavražděn, jedná se o teroristický akt. Pokud, k něčemu takovému dojde v době války, kdy v tomto případě můžeme použít příklad z naší historie, který se týká atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha v roce 1942. Ten měl generálskou uniformu, do svého úřadu byl dosazen z pozice síly, a navíc byl autorem genocidní koncepce „konečného řešení české otázky“. Jeho odstranění tak nebylo teroristickým činem, ale bylo odbojem proti okupační moci.¹⁵ Vzhledem k této jisté složitosti posuzování dobra či zla daného aktu, je nutné brát v úvahu současně vždy dvě základní kritéria:

- ❖ Prvním je zákonnost či nezákonnost takového jednání, tedy pokud násilný čin porušuje právní kodex země, proti které je zaměřen, měl by být nutně pokládán za teroristický.
- ❖ Druhým je morální opodstatnění takových činů. V případě, že jsou ve jménu sebelepších ideálů v době míru zabíjeni nevinní a nezúčastnění lidé, ženy a děti, v případě že jsou ničeny hodnoty a záměrně je vyvoláván strach, nelze takový postup ničím ospravedlnit.

Druhé kritérium pro své hlubší humanitní cítění, lze považovat za podstatnější hledisko při vnímání násilných činů. V každé civilizované lidské společnosti, musí být podobné formy jednání vždy pokládány za zločin.¹⁶

---

¹⁴ BRZYBOHATÝ, M. Terorismus I. Praha: Police history, 1999. s. 20

¹⁵ EICHLER, J. Mezinárodní bezpečnost v době globalizace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. s. 161

¹⁶ BRZYBOHATÝ, M. Terorismus I. Praha: Police history, 1999. s. 20

2.3 Cíle a postupy terorismu

K využívání teroristických praktik vede velmi často jen ryze pragmatický kalkul, jehož podstatou je slabost teroristů samotných. Ti proto, že nemohou dosáhnout svých cílů pouze vojenskými prostředky respektive na bitevním poli, potom donutí společnost, aby v zájmu zajištění bezpečnosti přiměla svou vládu učinit to místo nich, tedy k tomu, aby přiměli společnost napadeného udělat namísto teroristů to, čeho nemohou vzhledem ke své slabosti docílit sami. Z tohoto důvodu je pak primárním cílem útoku teroristů větší pospolitost lidí - skupina, režim či celá společnost, proti nimž je útok veden a jejichž způsob uvažování a chování má ovlivnit. Sekundárním cílem jsou pak jednotlivci, tedy bezprostřední oběti útoku, kteří s bezprostředními příčinami teroristického jednání sice mohou, ale nemusí souviset. V praktické rovině tak teroristé spoléhají na iracionální a vynucenou podporu „cizího“ obyvatelstva.¹⁷

Terorismus je možné v širším slova smyslu chápat jako specifickou násilnou strategii prosazování zájmů. V užším smyslu se pak jako strategie v rámci terorismu vyvinulo několik koncepcí, které si precizují základní ideu terorismu, totiž zastrašit určitým jednáním širší počet lidí, a dosáhnout tak svých cílů. Při konkretizaci postupů je pak zřejmé, že při konkretizaci postupů, dochází ke značným rozdílům mezi subverzivním a represivním terorismem i mezi jednotlivými ideovými směry terorismu, protože ideová motivace a cíle konkrétní varianty terorismu totiž často přímo determinují i strategii a taktiku.¹⁸

2.4 Vnitřní motivace útočníků

Motivace lidí k teroristickým činům může být různá, protože často k ní vedou odlišné příčiny. V obecném slova smyslu však pojem motivace vyjadřuje příčiny určitého chování za účelem dosažení určitého cíle nebo uspokojení určité potřeby. Jak tedy bylo uvedeno, tak pro pestrost motivací lidí k teroristickým akcím, bude tento

---

¹⁷ SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. Terorismus: pokus o porozumění. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 28 - 29

¹⁸ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 41

výčet pouze orientační, přesto by však měl podchytit svou podstatu. Jako hlavní motivační příčiny tedy uvádím:

- ❖ Ideologie – je nejčastější motivací pro široký okruh pachatelů, jejichž politická orientace se pohybuje od krajní levice až po krajní pravici, kdy mívá extrémní politickou, rasovou, etnickou či náboženskou podobu.
- ❖ Experiment – tato motivace je nejčastější u mladistvých delikventů, toužících po něčem novém.
- ❖ Uznání – v tomto případě se jedná o motivaci, jejíž podstatou je snaha získat uznání. Ve snaze k dosažení takového uznání, může pachatel provést dobře promyšlený a naplánovaný teroristický čin, jehož výsledkem jsou lidské oběti a velké materiální škody.¹⁹

2.4.1 Myšlení teroristy a jeho osobnost

Sestavit paušálně psychologické vysvětlení terorismu, lze jen obtížně už proto, že jak bylo naznačeno výše, existuje mnoho variant terorismu a protože všechny teroristické kampaně se od sebe liší. Například myšlení někoho, kdo koná sám s úmyslem měnit společnost, je zcela odlišné od myšlení etnicky motivovaného sebevraždného atentátníka, který je součástí nacionalistického hnutí či nábožensky motivovaného mučedníka na Blízkém východě. Přesto však zcela jistě existují určité společné aspekty, které je třeba prozkoumat. Mezi ně patří: důvody vedoucí k zapojení do teroristického hnutí; síla víry jednotlivých teroristů, jak teroristé ospravedlňují své činy. Tyto všechny aspekty, pak pomáhají bezpečnostním složkám, které se s terorismem utkávají, protože znalost psychologického profilu tohoto protivníka, nastavuje taktiku a způsob boje s ním. Umožňuje to také předpovídat chování teroristů, jako například to, kdy a kde příště teroristé zaútočí a jakou stanovit nejlepší vyjednávací taktiku.²⁰

Ačkoliv jsou teroristé většinou společností zpravidla vnímáni jako nehumánní bytosti, zločinci a psychopatické neinteligentní zrůdy jsou při porovnání

¹⁹ BRZYBOHATÝ, M. Terorismus I. Praha: Police history, 1999. s. 62

²⁰ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 241

psychologického profilu běžných pachatelů kriminálních činů a politických teroristů, patrné rozdíly. Běžní pachatelé trestných činů mnohem častěji mívají nízké verbální IQ, impulzivitu, nízkou disciplinovanost, malou schopnost plánovat, vykořisťující interpersonální vztahy a návyk na drogy a alkohol. Oproti tomu, političtí teroristé, bývají častěji normální inteligence, nebývají závažně duševně nemocní či závislí na drogách a zpravidla za sebou nemají předchozí kriminální historii. K tomu také dopomáhá to, že postrádají rané vývojové antisociální struktury, jsou celkově lépe vzdělaní a schopní spolupráce a spolupracujícího rozhodování, organizování a jednání. Z tohoto pohledu, jde pak spíše o psychologickou sílu než slabost, která může tvořit základ charakteru většiny aktivních teroristů. Jen jedinci s určitou vnitřní duševní tvrdostí a smyslem pro věrnost jsou ochotni vstoupit do organizací, které nabízí tak málo materiálních odměn a přesto vyžadují obrovské nasazení, které nezřídka kdy, končí smrtí.²¹

Jak tedy bylo uvedeno výše, převážná většina teroristů není duševně nemocná, abnormální, psychopatická nebo dokonce zvláště disponovaná k násilí. Logickým výsledkem je také to, že skupina by si do svého středu jen těžko vzala nevyrovnaného jedince, který by skrze svou psychopatickou osobnost mohl ohrožovat bezpečnost celé skupiny. Dokonce i to, že u teroristické činnosti, se střídají dlouhá období nečinnosti s krátkými okamžiky intenzivní aktivity, ukazuje, že terorista musí být schopen během dlouhých a nudných období plánování nového útoku trpělivě vyčkávat, což by těžko dokázalo uspokojit potřeby psychicky nemocného člověka. Navíc, ač jsou teroristé pro své zákeřně prováděné činy často označováni za zbabělce, ve skutečnosti jimi nejsou. Naopak protože věří ve svou věc, jsou odhodlaní a připraveni provést jakoukoliv hrůzostrašnou akci a i za cenu vlastního sebeobětování, což se se zbabělstvím vzájemně vylučuje. Kdyby byli zbabělí, jednoduše by se nestali teroristy.²²

2.4.1.1 Typologie teroristů

Z druhé strany, nelze o teroristech hovořit jako o hrdinech, kteří se od běžných lidí liší jen svým zápallem a oddaností pro věc natolik, že jsou ochotni riskovat svůj

---

²¹ Ministerstvo vnitra ČR, Marcela MOULISOVÁ, *O psychice teroristy* [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/o-psychice-teroristy.aspx>

²² *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 240-241

život. To jistě ne, a například jedna z typologií, která dělí teroristy do tří skupin, o nich hovoří takto:

- ❖ Křížáci – nejvíce ideologicky motivovaní lidé, oddaní své věci tvořící ve skupině centrální jádro manifestující skupinové zaujetí pro boj s nepřítelem, ať už je jím kdokoliv.
- ❖ Kriminální osoby – v podstatě násilníci, kterým spojení s teroristickou organizací a s tím boj za vznešenější věc, dává možnost ospravedlnění svých antisociálních impulzů a vybití si svých agresivních choutek.
- ❖ Šílenci – lidé pracující pod nějakým fanatismem nebo duševním narušením, které buď může upevnit jejich věrnost skupině, nebo v důsledku jejich zaujetí vyústit do nebezpečné nestability. Všeobecně jsou tito jedinci přitahováni k tomu, aby zakotvili ve filozofické jistotě mnoha extremistických skupin.²³

---

²³ Ministerstvo vnitra ČR, PhDr. Marcela MOULISOVÁ, Ph.D, O psychice teroristy [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/o-psychice-teroristy.aspx>

3 Typologie terorismu

S typologií terorismu je to velmi podobné jako s jeho definicí, protože nalézt jeho smysluplnou typologii je velmi obtížné, a to i s jistou obecnější klasifikací pro pochopení rozsahu a struktury teroristického spektra. Jednou z možností, jak se přiblížit konkrétnější podobě typologie, je vybrat si jeden výzkum, kdy pro tento případ využijí politologický výzkum, který se opírá o klasifikaci podle širší ideové motivace teroristů. Jednotlivými typy v tomto pojetí jsou:

- ❖ ultralevicový terorismus
- ❖ ultrapravicový terorismus
- ❖ náboženský a etnický terorismus
- ❖ ekologický terorismus
- ❖ kriminální terorismus
- ❖ psychopatologický terorismus
- ❖ „single – issue“ terorismus
- ❖ další varianty terorismu (včetně demokratického terorismu).²⁴

Ideová motivace však není jediným možným kritériem pro rozčlenění terorismu a proto je potřeba zahrnout i jiné aspekty, jako například z jakého spektra společenského uspořádání přichází. Jednou ze dvou variant je tzv. Subverzivní terorismus, který přichází od spodu a je zaměřen proti držitelům státní moci a druhou variantou je Represivní terorismus, který je uskutečňován zhora, od držitelů moci. Represivní terorismus však bývá velmi často chybně zaměňován za státní terorismus. Nejde však o stejné kategorie, protože stát může (často i mimo své území) realizovat proti svým nepřátelům subverzivní násilí. V tomto případě pak dělíme ještě na:

- ❖ Státní terorismus – představitelným je i terorismus mezinárodní či supranacionální instituce či organizace.
- ❖ Nestátní terorismus – nese sebou podtypy substátního a nadstátního terorismu.²⁵

---

²⁴ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 35 - 36

Ve vztahu ke statutu quo určitého systému, lze definovat tyto typy terorismu:

- ❖ Revoluční terorismus – v případě, že cílem je celková změna systému
- ❖ Subrevoluční terorismus – v případě, že je požadována dílčí změna systému.
- ❖ Terorismus establishmentu – v případě, že je požadováno udržení systému.

Dalším členěním terorismu je jeho vymezení ve vztahu k teritoriu státu, které i když je velmi časté, přináší s sebou problémy. Jde o dělení na:

- ❖ Domácí terorismus – má vazby výhradně na území určitého státu.
- ❖ Mezinárodní terorismus – měl by obsahovat určitý „mezinárodní prvek“.²⁶

Terorismus můžeme také členit i podle počtu teroristů na individuální a skupinový, kdy skupiny lze členit především na hierarchicky pyramidálně organizované (s velením a několika stupni podřízených složek), na buňkové organizované s jedním vedením a na volné sítě jednotlivých buněk bez jednotlivého velení. Vzhledem k tomu, že stát je sám o sobě vždy hierarchickou institucí, zmíněné dva typy jsou pouze nestátním terorismem, i když stát může případně využít jakýkoliv typ organizační struktury. Jedním z rysů terorismu, podle kterého jej můžeme dělit je i to, nakolik selektivně si vybírá oběti ve vztahu k cílovému publiku, a to na:

- ❖ Selektivní terorismus – vzhledem k lidským obětem i cílovému publiku.
- ❖ Smíšenou formou selektivního terorismu – terorismus selektivní v omezené míře anebo pouze ve vztahu k cílovému publiku.
- ❖ Neselektivní terorismus – vzhledem k lidským obětem i cílovému publiku.²⁷

Pro lepší pochopení vzájemné souvztažnosti jednotlivých typů terorismu, použijí také tabulku E. Souleimana, která ve svém grafickém zobrazení poskytuje potřebné zpřehlednění.

---

²⁵ Tamtéž, s. 36 - 37

²⁶ Tamtéž, s. 39

²⁷ Tamtéž, s. 39

Tabulka 2: Typologie terorismu podle E. Souleimanova

Politický terorismus							
Státní				Nestátní			
Represivní		Subversivní		Represivní	Subverzivní		
Válečný či okupační	Establishmentu	Realizovaný státem	Sponzorovaný státem		Revoluční		Subrevoluční
					Náboženský	Ultralevicový	Ultralevicový
						Ultrapravicový	Etnicko-separatistický
						Anarchistický	"Single - issue" (monotematický či jednosložkový)
							Vigilantský
						Náboženský	

Zdroj: SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. *Terorismus: pokus o porozumění*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 37

3.1 Ultralevicový terorismus

Ultralevicový (krajní levice) terorismus lze kategorizovat jako terorismus, který je motivován některou z krajně levicových ideologií či alespoň postojem, který spadá do krajně levicového spektra. Pojem krajní levice označuje část politického spektra, která je charakteristická vyhraněným zdůrazňováním rovnostářství, kdy tento atribut je většinou doplněn o akční a razantní metody prosazování zájmů. Ideologie krajní levice je komunismus a anarchismus. Rozdíl mezi nimi je v tom, že zatímco anarchismus usiluje o urychlené odstranění státu a vznik bezstátní společnosti založené na dobrovolné kooperaci individuů a komunit, tak komunismus realizuje své ideje uvnitř státu, a strategicky využívá i prvky státní autority a usiluje o nastolení beztřídní společnosti založené na hospodářství, kde neexistuje vykořisťování. Krajní levice pro prosazování a zviditelňování svých představ, často využívá v rámci represivního

i subverzivního působení násilí, a v řadě případů i terorismus.²⁸ Ultralevicový terorismus, je podle tabulky č. 1 snahou o revoluční (celkovou) změnu systému.

3.2 Ultrapravicový terorismus

Základní cíl těchto skupin je obdobný jako v případě levicových, nicméně jejich ideologie vychází z pravicového extremismu, jehož kořeny můžeme nejčastěji najít v ideologii národního socialismu.²⁹ Ultrapravicový (krajně pravicový) terorismus tedy můžeme definovat jako takový terorismus, který je motivován některou z krajně pravicových ideologií jako nacionalismus, etnocentrismus a v jednoznačně extremistických formách rasismus a antisemitismus. Krajně pravicový terorismus může být realizován různými nacionalistickými, neofašistickými a neonacistickými skupinami a jednotlivci. Strategickým úsilím těchto skupin je snaha o převzetí či případné udržení moci, kde cestou k jeho dosažení může být i násilí, včetně teroristického.³⁰

3.3 Náboženský a etnický terorismus

Podstata náboženského terorismu je definována především primárním vztahem k náboženské dimenzi teroristického motivačního zázemí. Do určité míry, pak může být náboženství spojeno i s prosazováním sociálních a politických zájmů, což z tohoto druhu terorismu vytváří zároveň politický fenomén, protože náboženství je součástí společenského života. To jej do určité míry spojuje s etnickým terorismem, který souvisí s primárním prosazováním zájmů určitého etnika, které se cítí být marginalizována od součásti určitého stávajícího společenství.³¹

---

²⁸ SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. Terorismus: pokus o porozumění. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 290

²⁹ Evropské hodnoty, Terorismus v Evropské unii mezi lety 2006–2014, [online]. [cit. 2018-12-22]. Dostupné z <https://www.evropskehodnoty.cz/terorismus-evropske-unii-lety-2006-2014/>

³⁰ SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. Terorismus: pokus o porozumění. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 304

³¹ MAREŠ, M. Terorismus v ČR. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 206

3.3.1 Islámský terorismus

Zatímco většina náboženství v celosvětovém měřítku s globalizací spíše ztrácejí a ustupují, islám nabývá na důležitosti i razantnosti a získává stále nové a silnější pozice ve světě, rozšiřuje se územně a výrazně zasahuje stále více do nových sfér – nejen v Asii, ale v posledních letech hlavně v Evropě. V případě Evropy se nejedná jen o problém Balkánu, ale také o přistupování, konvertování k islámské víře z řad původních obyvatel Evropy. Například v celosvětové populaci neustále narůstá počet vyznavačů islámu, kdy z 19% v roce 2008 se do roku 2025, počítá nárůst až na 30%. Svět se tak postupně ocitá v globalizovaném konfliktu s terorismem, který v jistém smyslu přebírá fenomén studené války. Mezinárodní islamistický terorismus, lze charakterizovat takovými znaky, jako:

- ❖ projev nenávisti a odporu k hodnotám západní civilizace
- ❖ reflexi islámského světa na často velmi necitlivé jednání západního světa, zejména pak USA.³²

V souvislosti se soudobými trendy v islámu hraje významnou roli islámský fundamentalismus, který se zakládá na strohém přesvědčení o majetnictví pravdy.³³ V případě islámského terorismu, však není nepřítelem islámské náboženství jako takové nebo muslimové obecně, ale výhradně islámští radikálové a teroristé. Nicméně tento boj (džihád) má tichou podporu v muslimských zemích a také dosti významnou podporu z řad muslimských komunit po celém světě včetně těch v Evropě, kdy tito lidé velmi dobře vědí jak zneužívat demokratický, liberální právní systém, založený na lidských právech a svobodách. Mezi další faktory, které činí islámský terorismus globálním problémem patří:

- ❖ pokračující teritoriální rozšiřování islámu
- ❖ tendence k etatizaci tzv. Islámského státu
- ❖ neustálý nárůst počtu vyznavačů islámu a vyhraněně silná náboženská motivace

---

³² PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 358

³³ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 249

- ❖ ekonomická síla
- ❖ široká společenská podpora a zázemí v islámských zemích a komunitách
- ❖ uzavřenost islámské komunity znemožňující státní kontrolu a umožňující infiltraci radikálních proudů těchto skupin
- ❖ globální politická, ekonomická a psychologická dimenze z jeho teroristických akcí, podporovaná stále širší medializací.

Islámský terorismus v tuto chvíli nemá zájem o ekonomicko-politickou moc v našem pojetí, ale hlavně chce radikálně přeměnit svět ve svět islamistický (chalífát se šáriou) k obrazu svému a tím jej vlastně politicko-mocensky ovládnout.³⁴ Z pohledu muslimského světa, který se přeměnil v jakousi celosvětovou ummu (společenství islámských věřících) je sdílena myšlenka, že svět, kterému dominuje Západ, je zkorumpovaný a z hlediska muslimských hodnot nedůstojný. Zároveň pak vyvozuje, že si muslimové přejí tento stav změnit.³⁵

3.4 Ekologický terorismus

Ekoterorismus, nebo také ekologický či environmentální terorismus je násilné jednání (terorismus) související s ekologií. Označení ekoterorismus však může být dvousečné, kdy z jedné strany může označovat jednak ničení přírody a krajiny (například povrchová těžba surovin), ale z druhé strany násilné jednání, které naopak má za cíl životní prostředí bránit; případně se zaměřuje na dílčí otázky, často např. práva zvířat, která brání např. poškozováním laboratoří, v nichž probíhají pokusy na zvířatech.³⁶

³⁴ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 358-360

³⁵ EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. s. 189

³⁶ Envi web, Zamyšlení nad termínem ekoterorismus, [online]. [cit. 2018-12-23]. Dostupné z <http://www.enviweb.cz/89586>

3.5 Kriminální terorismus

Pachatelé kriminality vytvářejí specifickou výseč společnosti, přičemž část z nich může být ke kriminální činnosti ve svém životě stabilněji vázána. Sebeidentifikace některých z nich může dokonce spočívat v překračování právních norem stanovených většinovou společností. Pod vlivem těchto okolností si pak vyhledávají i prostředí, ve kterém se pohybují, kdy na tomto základě vzniká podhoubí pro vznik organizované kriminality, která představuje mimořádně nebezpečný fenomén. Takováto organizovaná kriminalita pak může existovat téměř ve všech oblastech kriminality, které přinášejí zisk. Ve své obecné definici je tedy provádění kriminálního terorismu spojeno s osobními materiálními výhodami. Kriminální terorismus může být prováděn jak organizovanými skupinami, tak i ad hoc gangy, či dokonce jednotlivci. Cílem pachatelů pak může být jak dosažení bezprostředního zisku či zajištění nerušeného prostředí (vyklizení prostoru) pro jejich další kriminální činnost.³⁷

3.6 Psychopatologický terorismus

Dominantním cílem psychopatologického terorismu je psychické uspokojení pachatele či pachatelů. Motivací psychopatologických teroristů může být:

- ❖ uspokojení z pomsty vůči širšímu publiku, které je činem zasaženo nebo zastrašeno
- ❖ vědomí uznání a slávy, které si svými činy mohou získat
- ❖ radost z vlastní schopnosti šířit hrůzu, která je spojená s obdivem k vlastní osobě
- ❖ Psychická nemoc a pocit „fixní ideje“ nutící k teroristickým činům.³⁸

---

³⁷ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 336-337

³⁸ Tamtéž, s. 361

Vzhledem k tomu, že se jednotlivé typy motivace psychopatologického terorismu prolínají a často i existuje i snaha zakrýt psychopatologickou motivaci kvazipolitickými pohnutkami, je určení motivace těchto teroristů velmi obtížné. Základním rozlišením psychopatologických teroristů je však nutné odlišit ty, kteří chtějí způsobit druhým fyzické utrpení (kladou nálože, vraždí apod.) a ty, kterým stačí vyvolání strachu bez dokončení aktu (falešná oznámení o uložení bomby, pokládání imitací bomb apod.).

4 Nejvýznamnější globální teroristické útoky

Globální terorismus je spojen s datem 11. 9. 2001, kdy byl proveden masivní teroristický útok na Spojené státy americké, který popíšu níže. O globálním terorismu lze hovořit hned z několika důvodů. Důležitým je v tomto případě faktor původce hrozby – teroristické organizace jsou dnes rozprostřeny po celém světě, mají globální rozměr. Důležité je také hledisko sledovaných cílů, tedy zasadit co nejtěžší ránu těm, kteří jsou hybnou silou globalizace. To ostatně podtrhuje i charakter obětí z útoků z 11. září 2001, kdy se nejednalo pouze o Američany, ale o lidi z celého světa. Cílem globálního terorismu, je snaha prosadit změny v mezinárodních vztazích na globální úrovni.³⁹ Pro Českou republiku má pak globální terorismus dopady skrze její členství v NATO a obecné sdílení západních hodnot, které svou účastí na řešení problematiky globálního terorismu zároveň i ochraňuje. Níže proto uvedu ty teroristické útoky, které pro tato spojení s Českou republikou souvisí.

4.1 11. září 2001

Jedním z nejvýznamnějších zástupců terorismu v posledních cca padesáti letech je islámský terorismus, který je úzce spojen s událostmi odehrávajícími se na Blízkém východě. S tímto fenoménem je také spojena jedna z nejvýznamnějších teroristických akcí 21. století, která se za pomoci unesených dopravních letadel odehrála 11. září 2001 a zároveň přinesla novou fázi pro vnímání tohoto druhu terorismu.

Bylo ráno 8:45h tamního času, když do severní věže jedné z dvojčat Světového obchodního centra (WTC) narazil Boeing 767 letecké společnosti American Airlines, unesený na pravidelné lince Boston – Los Angeles. Budovu, která čítala přesně sto deset pater, tento stroj zasáhl na úrovni 80patra a způsobil v ní obrovský požár. V této chvíli, se však ještě všichni zasvěcení a za bezpečnost zodpovědní domnívaly, že se jednalo o nešťastnou událost – letecké neštěstí. Přesně za osmnáct minut tedy v 9.03h, do druhé jižní věže WWT narazilo opět dopravní letadlo Boeing 767, tentokrátě však od

---

³⁹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. s. 156

společnosti United Airlines. Exploze a následný výbuch byly v tomto případě ještě větší, než po prvním nárazu. V této chvíli, byli již všem jasné, že se nejedná o náhodu, ale o teroristický útok. V reakci na to pak americký úřad pro leteckou dopravu (FAA) v 9:18h zastavil všechny starty z letišť v zemi. I tak ve vzduchu bylo ještě 50 strojů, a nikdo si nemohl být jistý, že se mezi nimi nenachází ještě další „řízené bomby“. Jak ukázaly další události, tak byly. V 9:45h do budovy amerického ministerstva obrany Pentagonu, naráží další letoun Boeing 757 od společnosti American Airlines, který měl směřovat z Washingtonu do Los Angeles. Budova v zasažené části byla okamžitě zasažena požárem a o něco málo později se tento úsek i zřítíl. Stejný osud potkal krátce po desáté hodině, věž WTC a za necelou půlhodinu se k zemi zřítíla i severní.⁴⁰

Celkově si vyžádaly celkem 2977 mrtvých (nepočítaje sebevražděné atentátníky). V newyorském Světovém obchodním centru zahynulo kromě 147 rukojmích a deseti únosců ve dvou havarovaných letadlech dalších 2606 obětí. Mezi tyto oběti je nutné také započítat cestující ze čtvrtého uneseného letounu Boeing 757 od společnosti United Airlines, který se 40 cestujícími letěl z Newarku do San Franciska. Na palubě tohoto stroje s největší pravděpodobností došlo k potyčce mezi únosci a cestujícími jejímž výsledkem bylo, že se stroj, bez toho aniž by splnil svůj „úkol“, deset minut po desáté hodině, zřítíl v západní části Pensylvánie poblíž městečka Shanksville jihovýchodně od Pittsburghu.⁴¹

4.1.1 Dopady útoku z 11. září 2001 na jednání USA.

K útoku provedenému za pomoci unesených civilních letadel se okamžitě po jejich provedení přihlásila teroristická organizace al-Káida⁴² v jejímž čele se v té době nacházel Usáma bin Ládín, který byl zároveň i jejím spoluzakladatelem. V jedné rovině, té, která měla naplnit cíl teroristů, lze říci, že byl tento útok úspěšný. Prakticky se totiž

---

⁴⁰ POLEDNE, Aleš V. Největší teroristické akce moderní doby: - od Sarajeva k 11. září. 1. vyd. 2002. 148 s.

⁴¹ Týden.cz, Fakta a čísla o útoku na USA z 11. září 2001, [online]. [cit. 2018-12-23]. Dostupné z https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/fakta-a-cisla-o-utoku-na-usa-z-11-zari-2001_211704.html

⁴² Al-Káida (القاعدة), arabsky základna) je militantní islámská organizace, jejímž cílem je zřízení chalífátů, tj. čistě muslimských států na Arabském poloostrově a v dalších zemích Blízkého a Středního Východu. Za největšího nepřítele považuje USA, Izrael a další západní země, proti kterým uplatňuje teroristické metody boje.

jednalo o první zásadní napadení USA na jejich vlastním území, které dokázalo vyvolat silnou atmosféru strachu. Podle průzkumu, který proběhl dva týdny po těchto útocích, se 46% Američanů vážně obávalo o to, že by se i společnost ve které pracují, mohla stát příštím terčem teroristického útoku. Útok také přilákal obrovskou pozornost a v konečném důsledku přispěl i ke změně zahraniční politiky Spojených států.⁴³

V druhé rovině, pak tyto útoky přinutili Spojené státy k silovému jednání. Pro USA 11. září znamenalo vstup do dvou válečných operací. Tou první byla válka v Afghánistánu (Operace Trvalá svoboda). Jejím hlavním úkolem mělo být skoncování se stavem, za kterého síť mezinárodních teroristů ovládla jeden stát a přeměnila jej ve své rukojmí i základnu zároveň.⁴⁴ A tak 7. října 2001, ani ne měsíc od útoku na Dvojčata Spojené státy a Velké Británie zahájily rozsáhlé bombardování pozic Tálibánu, který Afghánistán fakticky ovládal a byl zároveň podporovatelem al-Kaidy.⁴⁵ Druhou válečnou operací, která započala 20. března 2003, byla invaze amerických a britských vojsk do Iráku v rámci „Operace Irácká svoboda“. Oficiálními důvody invaze, jejímž cílem bylo svrhnout režim diktátora Saddáma Husajna, byla irácká neochota prokázat, že země nevlastní zbraně hromadného ničení, a také podezření z napojení tamních vládců na mezinárodní terorismus. V obou případech však chyběly důkazy, kdy zásah provázely kontroverze, také proto, že ho neschválila Rada bezpečnosti OSN a její stálí členové Rusko a Čína. Ačkoliv, byl Husajnov režim v krátké době svržen, důvody války se nenaplnily. Již v říjnu 2004 američtí zbrojní inspektoři zveřejnili zprávu, podle které Irák v době invaze nedisponoval žádnými zbraněmi hromadného ničení a neměl ani plány na jejich výrobu, jak tehdy tvrdil Washington a Londýn. To stejné potvrdila v roce 2005 i CIA, která v zemi žádné podobné zbraně také nenalezla, stejně jako se neprokázalo napojení Saddámova režimu s Al-Káidou.⁴⁶ V tomto případě se dá říci, že Spojené státy, byly, tímto výsledkem zdiskreditovány, což lze úspěšně připsat na vrub teroristickým útokům z 11. září 2001.

---

⁴³ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. s. 146

⁴⁴ Tamtéž, s. 245-249

⁴⁵ Reflex.cz, Před 10 lety začala Operace Trvalá svoboda. Připomeňte si činnost českých vojáků, [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/43578/pred-10-lety-zacala-operace-trvala-svoboda-pripomente-si-cinnost-ceskych-vojaku.html>

⁴⁶ Česká televize ČT24. Před patnácti lety začala druhá válka v Zálivu. Zbraně hromadného ničení se v Iráku nenašly [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2424859-pred-patnacti-lety-zacala-druha-valka-v-zalivu-zbrane-hromadneho-niceni-se-v-iraku>

4.1.2 Operace "Trvalá svoboda" a Česká republika

Ačkoliv byla operace „Trvalá svoboda“ přímou vojenskou reakcí na teroristické útoky z 11. září 2001, je pro spojence spojována především s bojem proti terorismu mimo území Spojených států amerických, kdy primárním cílem operace je zničení teroristické sítě a všech dalších, kteří jí poskytují podporu. Zejména se jednalo o snahy zničit teroristickou organizaci al-Kajdá a svrhnout Taliban, který jí poskytoval útočiště. V této koaliční vojenské operaci vedené Spojenými státy americkými, na se v době jejího počátku podílelo více než 20 zemí světa. Z tohoto počtu byla valná většina z členských zemí Severoatlantické aliance, které se jí účastnily v souladu s aktivací článku 5 Severoatlantické smlouvy z počátku října 2001. Celkem bylo této operace zapojeno na 50 000 příslušníků pozemních sil, letectva a námořnictva. Účast České republiky v operaci "Trvalá svoboda", byla schválena vládou ČR dne 12. 12. 2001 usnesením č. 1340, v souladu s článkem 5 Washingtonské smlouvy, návrh na vyslání jednotky radiační, chemické a biologické ochrany jako součást operace "Trvalá svoboda".⁴⁷

4.2 Globální terorismus v Evropě

Po útocích ve Spojených státech a následné odvetě v Afghánistánu a Iráku, bylo již jen otázkou času, kdy se teroristé zaměří na jejich nejbližší spojence v Evropě. Tyto útoky na sebe opravdu nenechaly dlouhou čekat a v jednoletém rozmezí se odehrály v roce 2004 v Madridu a v roce 2005 v Londýně.

4.2.1 Madrid 2004

První evropskou zemí, která se dostala do hledáčku teroristů, ohledně podpory a spojení s USA bylo Španělsko, kde se v ranních hodinách 11. března 2004,

---

⁴⁷ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Operace „Trvalá svoboda“ [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/irak_a_jeho_obnova/operace_trvala_svoboda.html

odehrál pro tuto zemi nejhorší teroristický útok v dějinách. Ve vlacích na nádraží Atocha a v dalších dvou stanicích bomby, což si vyžádalo 191 obětí na životech a dalších více než 1800 osob bylo zraněno. Zajímavá byla v ohledu data provedení útoku shoda čísel - pro atentáty na USA užívají anglosaská média zkratku 9/11, teroristé v Madridu udeřili po 911 dnech od útoků na New York a Washington. Ačkoliv se hned od počátku předpokládalo, že se jedná o odvetu za účast Španělska v Iráckém tažení, tamní vládní strana, vzhledem k tomu že bylo tři dne před parlamentními volbami, připisovala baskické teroristické organizaci ETA. Důvodem byl strach o ztrátu voličských hlasů.⁴⁸

Ačkoliv se jednalo o útok provedený skupinou napojenou na al-Kaidu, španělská vláda, která se obávala o svůj povolební pád, neváhala o příslušnosti útočníků lhát jak veřejnosti, tak ostatním spřáteleným zemím, ale dokonce i OSN. I to jí však před prohranými volbami neochránilo a k moci se dostala levicová Španělská socialistická dělnická strana, jejíž lídr José Luis Rodríguez Zapatero měl ve volebním programu slib, že stáhne španělská vojska z Iráku. Ten také po vyhraných volbách a následném nástupu do úřadu splnil. Z hlediska teroristů a al-Kaidy, se jednalo o jednoznačný úspěch.⁴⁹

4.2.2 Londýn 2005

Stejně jako španělský Madrid, i Britská metropole 7. července 2005 zažila nejkrvavější útok ve své novodobé historii. I v tomto případě se al-Kaidá zaměřila na městskou dopravu. Jednalo se o koordinovaný útok hned na čtyřech místech – celkem tři bomby vybuchly v tamním metru, čtvrtá v autobuse. Výsledkem bylo 56 obětí a více než 700 zraněných. K útokům se brzy přihlásily dvě islamistické skupiny napojené na Al-Káidu: Tajná skupina džihádu a Al-Káidy v Evropě a také Brigáda Abú Háfize Masrího - evropská divize. A stejně jako při útocích ve Španělskou se jednalo o odvetu

---

⁴⁸ Česká televize ČT24. Přesně 911 dní po 11. září 2001 teroristé udeřili v Madridu [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1460844-presne-911-dni-po-11-zari-2001-teroriste-uderili-v-madridu>

⁴⁹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. s. 186

za angažmá země v operaci „Trvalá svoboda“.⁵⁰ Významnou roli také sehrála britská angažovanost v důsledném tažení za zmrazení bankovních kont teroristických sítí.⁵¹

Vzhledem k tomu, že atentátníci, kteří útoky v Londýně provedli, byly islámského vyznání, toho tři pakistánského původu a čtvrtý rodilý Brit jamajského původu, tak tento teroristický akt zasadil vážný úder dlouhodobě uplatňované politice multikulturalismu. Ta spočívala na tom, že Británie přijímala uprchlíky z islámských zemí a dávala jim možnost usilovat o společenskou integraci a zároveň s tím tolerovala jejich víru a zvyky a nebránila činnosti jejich náboženských komunit. Útoky však ukázaly, že tato benevolentnost byla zneužita a že v zemi se hluboce zakořenila obskurantistická interpretace islámské víry. Předpoklad toho, že islámští duchovní ve svých kázáních sice štekají, ale nekoušou a jejich činnost nejen, že nenaruší fungování multikulturní společnosti, ale že navíc udrží radikální proudy islámu pod kontrolou, se tímto otřásla ve svých základech.⁵²

4.2.3 Terorismus v České republice

Sama Česká republika se během své novodobé historie nestala terčem žádného klasického přímého teroristického činu, který by měl vazbu na široké mezinárodní seskupení. To i přes to, že svým vstupem do NATO v březnu 1999, se zároveň stala spojencem USA a Velké Británie a přebrala na sebe část celosvětové zodpovědnosti, včetně bezpečnostních rizik – tedy i těch spojených s hrozbou teroristických útoků. S postupným začleňováním se do severoatlantických struktur i do struktur EU však hrozí nástup akcí politicky motivovaných teroristických skupin, které do této doby na našem území teroristickou činností dosud neprováděly. Rizikem může být například možnost, že v islámských teroristických skupinách jsou lidé, kteří u nás vystudovali, absolvovali policejní kursy a dobře znají naše území. Někteří z nich se u nás díky sňatkům usadili a mohou tak snadno vytvářet tajnou infrastrukturu, kterou lze kdykoliv

---

⁵⁰ Česká televize ČT24. Deset let poté: Pro Londýn je hrozba teroru stále aktuální [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1561264-deset-let-pote-pro-londyn-je-hrozba-teroru-stale-aktualni>

⁵¹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. s. 185

⁵² Tamtéž. s. 185

oživit. Další riziko představují útoky namířené proti firmám a misím některých cizích států.⁵³

I tak se však nedá říci, že by ČR byla zcela oproštěna od aktů, které jsou klasickým teroristickým činům velmi podobné a za určitých okolností by se za ně dali i považovat. Asi nejvýznamnějšími byly útoky anarchistických skupin, které se započaly uvězněním trojice levicových extremistů. Ti, byly, obviněni a později souzeni za údajnou přípravu teroristického útoku na nákladní vlak.⁵⁴ Jedním z nich je případ 30. října 2014, kdy útočník zapálil policejní vozidlo v Ústí nad Labem s cílem upozornit na anarchistické vězně, kteří byli uvězněni za jejich názory. K útoku se přihlásila Proletářská solidarita, která je napojena na anarchistické skupiny. Podobné útoky, směřované proti dopravním prostředkům využívaných Českou policií se odehrály ještě třikrát v roce 2015. I k těmto incidentům se přihlásily anarchistické skupiny s názvem tentokrátě však pod názvem „Síť revolučních buněk“.⁵⁵ V tomto případě policie dokonce obvinila konkrétního pachatele Lukáše Borla, který pravděpodobně využíval ke skrývání rozsáhlou síť kontaktů v anarchistickém hnutí v Česku i v zahraničí a měnil místa pobytu. Síť revolučních buněk, je podle mnoha odborníků první ryze českou teroristickou organizací, která vychází z povstaleckého anarchismu.⁵⁶

---

⁵³ Ministerstvo vnitra ČR. Terorismus a jeho projevy v někdejší Československu a dnešní České republice [online]. [cit. 2018-12-21]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx>

⁵⁴ Echo24 ‚První čeští teroristé‘ před soudem. Za chystaný útok jim hrozí doživotí. [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z <https://echo24.cz/a/ieeGf/prvni-cesti-teroriste-pred-soudem-za-chystany-utok-jim-hrozi-dozivoti>

⁵⁵ Global terrorism database, Česká republika, [online]. [cit. 2018-12-23]. Dostupné z <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?country=54>

⁵⁶ Echo24, Žádná Síť revolučních buněk neexistuje. Policie si ji vymyslela. [online]. [cit. 2018-12-29]. Dostupné z <https://echo24.cz/a/iRrbt/zadna-sit-revolucnich-bunek-neexistuje-policie-si-ji-vymyslela>

5 Protiteroristická politika

Protiteroristická politika je taková politika, která je zaměřena na eliminaci terorismu a její pojem je v současnosti používán především ve smyslu politiky proti subverzivnímu terorismu. V širším smyslu ji pak můžeme chápat jako plošné působení společenských aktérů na nejrůznějších úrovních, jehož cílem je potlačení předpokladů, podmínek i negativních důsledků terorismu. V užším smyslu se vztahuje jen ke státní politice proti terorismu, kdy může být pojímána ještě úžeji jako represivní politika. Jejími nástroji jsou především:

- ❖ zpravodajské, policejní a vojenské operace - zajišťují informace o teroristech, jejich likvidaci a zadržování, stejně jako osvobozování rukojmích;
- ❖ právo - zajišťuje zákonné vymezení kompetencí protiteroristických orgánů i sankční normy pro postih teroristů;
- ❖ preventivní opatření – taková opatření, která latentně a preventivně přispívají k eliminaci terorismu;
- ❖ politická a diplomatická činnost směřující k odstranění příčin terorismu
- ❖ civilní ochrana – vytváření struktur k eliminaci následků teroristických útoků např. pomoc obětem⁵⁷

Protiteroristická politika je primárně pojímána jako součást bezpečnostní politiky státu, jejímž formálním výsledkem je více či méně systémová existence protiteroristických složek a protiteroristické koncepce i zákony. Na jejím základě pak dochází k reálným zásahům proti teroristům, ať již preventivním nebo následným.⁵⁸

Výsledkem protiteroristické politiky je více méně systémová existence protiteroristických složek, protiteroristické koncepce a zákonů – případně mezinárodní soustavy. To tvoří základ, který umožňuje provádět reálné zásahy proti teroristům, ať již preventivní, tedy před provedenými útoky při včasném odhalení nebo následným, tedy

---

⁵⁷ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 383-384

⁵⁸ Tamtéž, s. 384-386

po provedených úderech. Na protiteroristickou politiku je vázána celá řada debat, kdy základní štěpící linií jsou názory týkající se míry legitimacy, adekvátnosti a tvrdosti protiteroristických zásahů. V mnoha zemích, kde je terorismus dlouhodobým problémem, se vedou diskuse o efektivitě a morálnosti jednání s teroristy. V současné době je diskurz o protiteroristické politice v mnoha státech provázán s celkovou společenskou diskuzí, která se týká hledání optimálního poměru mezi zajištěním bezpečnosti a respektováním svobody soukromí jakožto dalších osobních svobod.⁵⁹

5.1 Protiteroristická politika v ČR - Národní akční plán boje proti terorismu

Protiteroristická politika v České republice, dostala základ své nynější podoby po útoku na USA 11. září 2001, kdy byl odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra vytvořen materiál pod názvem „Národní akční plán boje proti terorismu“. Vzorem pro jeho vytvoření se stal dokument „Usnesení a akční plán mimořádného zasedání Evropské rady“, zveřejněný dne 21. září 2001 v Bruselu, jehož text navazoval na „Společné euro-americké ministerské prohlášení o boji proti terorismu“, přijaté, rovněž v Bruselu, 20. září 2001. Národní akční plán boje proti terorismu je díky tomu do značné míry úzce spojen s protiteroristickými aktivitami v rámci Evropské unie, kdy jeho domácí vyznění nemůže reagovat na mezinárodní vývoj. Prakticky tak vznikl dokument, který shrnuje již prováděná a připravovaná opatření, jejichž cílem je udržovat a zvyšovat připravenost země na možnost teroristického útoku proti jejím zájmům doma i ve světě a zároveň je jasnou deklarací země o schopnostech dostát svým závazkům, které vyplývají z jejího členství a angažovanosti v Evropské unii, Severoatlantické alianci a dalších mezinárodních organizacích. Jeho text může také sloužit při prezentaci protiteroristických opatření státu v zahraniční nebo ve vztahu k relevantním mezinárodním organizacím. Jedním z hlavních důvodů vzniku tohoto textu, byla také snaha soustředit všechny klíčové úkoly v oblasti boje proti terorismu na jednom místě a poskytnout jim sílu politické podpory ve formě usnesení vlády.⁶⁰

---

⁵⁹ Tamtéž, s. 386

⁶⁰ Ministerstvo vnitra ČR. Často kladené otázky k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu. [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-terorismus-casto-kladene-otazky.aspx>

Protiteroristická politika České republiky s jejími aktéry a institucemi, je úzce vázána na bezpečnostní politiku, a to nejen českého státu, ale i EU a mezinárodních organizací, kterých je členem. Vzhledem k tomu, že se ČR do boje proti terorismu zapojuje i v mezinárodním rámci, mohou tyto činnosti s ohledem na globalizaci teroristických aktivit nepřímo ovlivnit bezpečnostní situaci na jejím území. Největší výkonné pravomoci v oblasti protiteroristické politiky má vláda ČR a z pozice velitele ozbrojených sil i prezident. Z hlediska sektorových oblastí pak boj proti terorismu spadá do kompetencí ministerstva vnitra, ministerstva zahraničí a justice. Legislativní základy jsou tvořeny Parlamentem ČR, který má i řadu kontrolních pravomocí, kdy protiteroristické politice se v ČR vyjadřují politické strany i zájmové organizace.⁶¹

5.2 Strategie ČR pro boj proti terorismu od roku 2013

Zatím posledním dokumentem, který byl v rámci protiteroristické politiky ČR přijat, je „STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU OD R. 2013 - opatření, zaměřená na minimalizaci rizik a dopadů potenciálních teroristických útoků na území české republiky a proti zájmům české republiky v zahraničí“. V tomto případě se jedná o aktualizaci předchozího dokumentu „Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012“, která se zároveň opírá o principy „Bezpečnostní strategie České republiky“. Tento materiál také v obecné rovině rovněž reflektuje zájmy a cíle vnitřní bezpečnosti Evropské unie. Tento dokument, není časově nikterak omezen a počítá se, že bude platný několik let a v případě potřeby bude aktualizován podle potřeby v závislosti na vývoji situace v oblasti boje proti terorismu, zásadních úpravách související legislativy nebo zásadních změnách realizovaných na úrovni Evropské unie a dalších mezinárodních subjektů (OSN, OBSE, Rada Evropy...)⁶²

Základní principy v boji proti terorismu v ČR:

- ❖ soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR a dalšími klíčovými dokumenty;
- ❖ respektování principů demokracie a ochrany lidských práv;

⁶¹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 388

⁶² Ministerstvo vnitra ČR. Strategie ČR pro boj proti terorismu od roku 2013. [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx

- ❖ spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi a prohlubování zapojení České republiky do mezinárodních aktivit (neznamená to však přenášet aktivity, které jsme schopni řešit na národní a lokální úrovni);
- ❖ budování a prohlubování důvěry mezi stejně smýšlejícími zahraničními partnery;
- ❖ prověřování (cvičení) schopností čelit hrozbě terorismu;
- ❖ vzdělávání a aktivní přístup při prevenci hrozeb;
- ❖ informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu;
- ❖ maximální pomoc, podpora a ochrana subjektům, které poskytnou informace připravovaných teroristických akcích.⁶³

Česká republika také podporuje mezinárodní protiteroristické úsilí účastí na zahraničních misích vojenského i civilního charakteru. Zásadním předpokladem je také spolupráce zpravodajských služeb jednotlivých států, včetně spolupráce s policejními složkami, strukturami Europolu, Eurojustu a ostatními institucemi a orgány EU. Vedle této bilaterální výměny, je zpravodajská komunita ČR zapojena i do mnohostranných forem přeshraniční spolupráce. BIS (Bezpečnostní a informační služba ČR) je zapojena do činnosti Zpravodajské jednotky pro teroristickou hrozbu v rámci Severoatlantické aliance (TTUI), Protiteroristické skupiny (CTG) sdružující civilní kontrarozvědné služby členských států Unie, Norska a Švýcarska, je členem Hodnotícího výboru skupiny ředitelů, kteří předkládají návrhy na zlepšení a zpřesnění aktivit mezinárodní organizace MEC sdružující zpravodajské a bezpečnostní služby řady evropských států.⁶⁴

---

⁶³ Ministerstvo vnitra ČR. Strategie ČR pro boj proti terorismu od roku 2013. [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx

⁶⁴ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006.. s. 269-270

5.2.1 Systém stupňů ohrožení terorismem

V roce 2016 zavedla ČR systém stupňů ohrožení terorismem, jehož cílem je vyhodnocování teroristické hrozby pro ČR, a je prováděno v rámci pravidelných setkání Společné zpravodajské skupiny. Význam ohrožení a nebezpečnosti, je rozložen do čtyř stupňů:

- ❖ **Nulový stav.** Situace, při níž není známa žádná konkrétní, ani obecná hrozba teroristického či obdobného útoku na území České republiky. Vzhledem k obecné bezpečnostní situaci ve světě, zejména Evropě, a příslušnosti České republiky k euroatlantickým strukturám je tento stav zcela ideální, bohužel však v dohledné době obtížně dosažitelný, protože nulové riziko ohrožení terorismem v současné době již ve většině zemí světa neexistuje. Při tomto stavu by nebyla vydávána žádná zvláštní doporučení nebo varování ve vztahu k veřejnosti, ani by nebyla přijímána žádná protiteroristická opatření bezpečnostních složek. Tento stav se samostatně nevyhlašuje.
- ❖ **První stupeň.** Upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem, vyplývající ze situace v zahraničí a z příslušnosti ČR k euroatlantickým strukturám i z mezinárodních aktivit České republiky, zároveň ale není známa konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR. Tento stav vyžaduje dbát obecné všímavosti a platí také některá již dlouhodobě vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření v rozsahu, v jakém rozhodne vláda. Jedná se tedy o dlouhodobě standardní stav nejnižšího, nikoliv však nulového, ohrožení terorismem.
- ❖ **Druhý stupeň ohrožení terorismem.** Ten upozorňuje na existenci zvýšené pravděpodobnosti ohrožení terorismem, přičemž bližší okolnosti hrozby, včetně přesnějšího načasování, nelze přesněji stanovit. Vyhlašuje se v souvislosti na předchozí události, či v návaznosti na informace o hrozbě projevů terorismu.
- ❖ **Třetí stupeň ohrožení terorismem** nastavuje vysoký stupeň bdělosti a pohotovosti. Jedná se o situaci, kdy je teroristický útok na český cíl (na území

ČR či v zahraničí) očekáván s vysokou pravděpodobností nebo již proběhl a je třeba přijmout opatření k zamezení pokračování či opakování útoku a minimalizovat následné škody.

Vyhlášení jednotlivých stupňů má na starosti vláda České republiky, která jej vykonává na návrh Společné zpravodajské skupiny pro zpravodajskou činnost Bezpečnostní rady státu, tedy orgánu zaměřeného primárně na výměnu informací o terorismu a jejich analýzu. Specifikem tohoto systému je, že podmínkou vyhlášení daného mimořádného opatření není vyhlášení určitého stupně ohrožení terorismem, ale úvaha, zda jsou pro daná opatření splněny potřebné právní podmínky podle příslušných předpisů a zda je přijetí takových opatření vůbec přínosné, vhodné, nezbytné a celkově přiměřené pro řešení dané bezpečnostní situace.⁶⁵

5.3 Evropská unie a terorismus

Pro Evropskou unii se stejně jako pro její členské země, stala otázka bezpečnosti a ochrany před teroristickou hrozbou stala po událostech v USA Madridu a Velké Británii, velmi zásadní. Od EU se zejména očekává účinnější společný přístup k přeshraničním problémům a k jejich prevenci, jako jsou nelegální migrace, pašování lidí a nedovolený obchod s nimi, terorismus a organizovaný zločin a to vše s ohledem na respektování základních práv a svobod.⁶⁶

Posledním dokumentem, který postihoval problematiku terorismu je „ Akční plán EU boje proti terorismu“. Ten reflektuje nové kroky plynoucí z unijní strategie směřující k potírání radikalizace a náboru osob pro terorismus, přijatých politických doporučení a tzv. „Nové ideje“ navržené radou pro justici a vnitřní věci 13. února 2015.⁶⁷ Tento plán boje proti terorismu je složen ze tří pilířů, kdy první pilíř se zaměřuje na to, jak vypátrat teroristy prostřednictvím sledování finančních toků a jak jim zabránit v přesouvání peněz, druhý si klade za cíl přerušování finanční zdrojů teroristů, což mohou

⁶⁵ Ministerstvo vnitra ČR. Stupně ohrožení terorismem. [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

⁶⁶ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. s. 208

⁶⁷ Tamtéž. 236-239

být například příjmy z ropy, z výkupných nebo z nezákonného obchodu s uměleckými předměty a třetím pilířem je spolupráce se třetími zeměmi.⁶⁸

Unijní protiteroristická politika, je také posilována na úrovni legislativy, kde došlo například ke zřízení Evropského centra boje proti terorismu v rámci Europolu, jednotky pro potírání závadného obsahu na internetu EU IRU, přijetí směrnice o jmenné evidenci cestujících (PNR), směrnice o terorismu, apod. Byla také ustavena „Pracovní skupina pro terorismus“, která vede a řídí obecnou agendu Rady týkající se boje proti terorismu. Dále je zodpovědná za výměnu informací a posuzování teroristických hrozeb; boj proti radikalizaci a náboru potenciálních teroristů; provádění vzájemných hodnocení osvědčených postupů členských států v oblasti boje proti terorismu.⁶⁹

5.3.1 Boj proti terorismu a pozice České republiky v rámci Evropské unie

Aktivity EU v rámci protiteroristického boje, jsou pro Českou republiku klíčové. Ačkoliv má naše země oproti jiným členským státům omezené zkušenosti jak v oblasti radikalizace, tak se zahraničními bojovníky, aktivně podílí na různých platformách a pracovních skupinách (např. Síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci, pracovní skupina DUMAS, podpůrně orientovaná horizontální cílová skupina Focal Point Travellers, Internetové fórum EU, Poradní tým pro strategickou komunikaci ohledně Sýrie (SSCAT), Protiteroristická iniciativa pro západní Balkán (WBCTi)) a implementuje unijní nástroje za účelem posílení národních kapacit v boji proti terorismu. Česká republika také intenzivně podporuje spolupráci a výměnu informací mezi bezpečnostními službami ČS, a to jak na úrovni EU, tak i v rámci jiných platforem.⁷⁰

---

⁶⁸ Euroskop.cz, Akční plán proti terorismu: Komise si posvítí na finanční toky. [online]. [cit. 2018-12-29]. Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8955/26898/clanek/akcni-plan-proti-terorismu-komise-si-posviti-na-financni-toky/>

⁶⁹ Ministerstvo vnitra ČR. EU a mezinárodní problematika terorismu. [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>

⁷⁰ Ministerstvo vnitra ČR. EU a mezinárodní problematika terorismu. [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>

5.4 Reálné výsledky protiteroristické politiky v ČR

Výsledky protiteroristické politiky se v České republice projevují především v monitorování a případném postihu osob z domácích extremistických proudů, kteří jsou ochotni přejít k teroristickému násilí, ale i ve sledování přistěhovaleckých komunit či krátkodobě pobývajících cizinců sympatizujících s teroristickými skupinami. Podařilo se dopadnout většinu pachatelů násilných trestných činů ze strany ultrapravice. V těchto případech se většinou jednalo o násilí proti jednotlivci a skupině obyvatel s rasovým podtextem. Menších výsledků, však bylo dosaženo v rámci vyšetřování a potírání ultralevicového terorismu, který zahrnuje zpravidla pouliční násilí, ekoteroristické či antifašistické akce. V České republice se prozatím neobjevily žádné reálné činy islámského terorismu, kdy i přes to, je muslimská komunita ve vztahu k terorismu sledována. Bez nadsázky se tak dá říci, že prevence ze strany bezpečnostních složek, je i jednou z příčin, proč doposud projevy terorismu na českém území byly poměrně omezené.⁷¹

---

⁷¹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 399-400

5.5 Empirické šetření

Svůj dotazník, jsem koncipoval jako dotaz na šest a šest otázek, které jsem z jedné strany položil deseti policistům, sloužícím jako příslušníci Policie ČR a z druhé strany deseti občanům ČR, kteří nejsou zaměstnáni či jinak spolupracují s některou z bezpečnostních složek státu. Otázky se týkaly odpovědí na to, jaký typ terorismu je z jejich pohledu nejvíce pravděpodobným jako zdroj teroristické akce na území ČR a další toho, jaká etnická příslušnost je tohoto hlediska nejvíce riziková. Otázky, na které měli respondenti odpovědět formou číselné stupnice od 1 do 5, jsou následujícího znění:

Otázka spojená s typologií terorismu: Na stupnici od 0 do 5 prosím ohodnoťte, který typ terorismu je z Vašeho pohledu nejvíce pravděpodobný jako zdroj teroristické akce na území ČR, kdy 0 = vůbec ne, 5 vysoké riziko.

- 1, Ultralevicový terorismus
- 2, Ultrapravicový terorismus
- 3, Náboženský a etnický terorismus
- 4, Ekologický terorismus
- 5, Kriminální terorismus
- 6, Psychopatologický terorismus

Otázka spojená s etnickou příslušností případného teroristy: Pokud bude na území ČR spáchán teroristický čin, provedou(e) ho nejspíše. Opět na stupnici od 0 do 5 kdy 0 = vůbec ne, 5 vysoké riziko:

- 1, Rodilý občané s rodnými kořeny v ČR
- 2, Rodilý občané s rodnými kořeny jinde ve světě (můžete i specifikovat odkud)
- 3, Přistěhovalci Blízkého východu a Afriky
- 4, Přistěhovalci ze Střední a Východní Evropy
- 5, Přistěhovalci ze západních zemí
- 6, Cizinci, kteří přijedou jen z důvodu provedení teroristického aktu.

Počet přidělených bodů pro každou kategorii, jsem po té sečetl a použil jako celkový výsledek pro danou odpověď, kdy čím vyšší číslo v součtu vyšlo, tím byla daná kategorie rizikovější. Výsledky jsem z pozice jednotlivých odpovědí zanesl do příslušných tabulek, kde nechyběl ani jejich součet, který byl ještě navíc použit ke zpracování následných grafů č. 1 a č. 2.

Tabulka 3: Rizikovost daného typu terorismu - policisté

<i>Typologie terorismu - policisté</i>	<i>res.1</i>	<i>res.2</i>	<i>res.3</i>	<i>res.4</i>	<i>res.5</i>	<i>res.6</i>	<i>res.7</i>	<i>res.8</i>	<i>res.9</i>	<i>res.10</i>	<i>součet</i>
ultralevicový terorismus	4	2	2	4	2	3	2	1	0	3	23
ultrapracvicový terorismus	1	3	2	2	4	2	2	1	0	1	18
náboženský a etnický terorismus	5	5	5	5	5	4	5	1	5	5	45
ekologický terorismus	2	2	2	3	3	1	0	2	0	1	16
kriminální terorismus	1	3	2	2	2	3	0	3	0	2	18
psychopatologický terorismus	3	3	4	3	5	1	0	3	3	3	28

Zdroj: Dotazník, zpracování vlastní

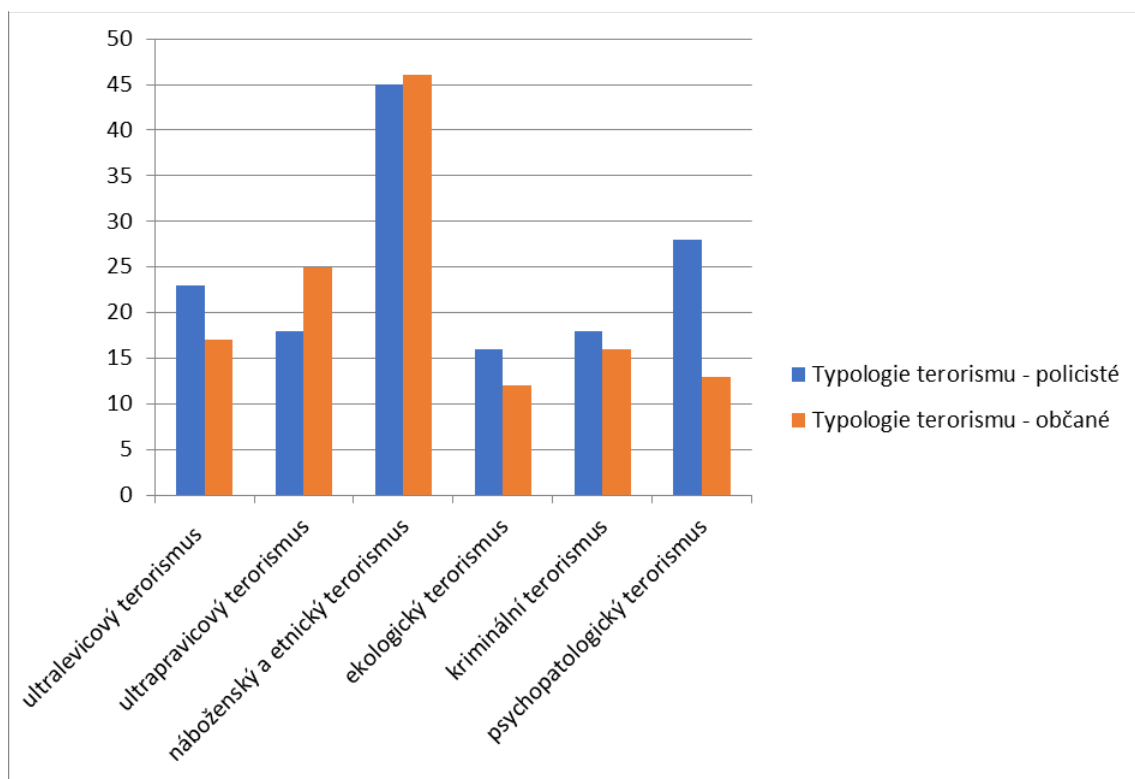
Tabulka 4: Rizikovost daného typu terorismu - občané

<i>Typologie terorismu - občané</i>	<i>res.1</i>	<i>res.2</i>	<i>res.3</i>	<i>res.4</i>	<i>res.5</i>	<i>res.6</i>	<i>res.7</i>	<i>res.8</i>	<i>res.9</i>	<i>res.10</i>	<i>součet</i>
ultralevicový terorismus	2	2	1	2	3	1	2	2	1	1	17
ultrapracvicový terorismus	3	4	3	2	4	3	2	2	0	2	25
náboženský a etnický terorismus	5	5	4	5	5	4	5	3	5	5	46
ekologický terorismus	1	2	2	1	3	1	0	1	0	1	12
kriminální terorismus	2	3	2	1	2	0	0	2	2	2	16
psychopatologický terorismus	1	1	2	3	2	1	0	1	1	1	13

Zdroj: Dotazník, zpracování vlastní

Již z pohledu na tabulky č. 3 a č. 4, a jejich výsledné součty, je mezi policisty a běžnými občany zřejmý rozdílný pohled na dané otázky. Jsou sice takové, kde je shoda velmi blízká, ale naopak i takové, kde je rozdíl více zásadní. Tyto diference, nám v tomto případě ještě dokresluje graf č. 1.

Graf 1: Porovnání pohledu na rizikovost daného typu terorismu policisté vs. občané

Zdroj: Tabulka č.3 a č.4, zpracování vlastní.

Grafu č. 1 nám jasně vyobrazuje jasný rozdíl v pohledu běžných občanů a policistů na rizikovost např. psychopatického terorismu, ale také rozdíl ve vnímání rizikovosti ultralevicového a ultrapravicového terorismu. Kde však panuje významná shoda, tak u náboženského a etnického terorismu, který obě skupiny dotazovaných vnímají shodně jako nejvíce rizikovým a přidělili mu také téměř shodný počet bodů.

Tabulka 5: Vnímání etnicity a její případné rizikovosti z pohledu policistů

<i>Etnická příslušnost případného teroristy - policisté</i>	<i>res.1</i>	<i>res.2</i>	<i>res.3</i>	<i>res.4</i>	<i>res.5</i>	<i>res.6</i>	<i>res.7</i>	<i>res.8</i>	<i>res.9</i>	<i>res.10</i>	<i>součet</i>
Rodilý občané s rodnými kořeny v ČR	0	1	1	3	1	1	0	1	0	1	9
Rodilý občané s rodnými kořeny jinde ve světě	1	3	1	3	2	3	0	4	3	1	21
Přistěhovalci Blízkého východu a Afriky	5	4	5	5	3	5	5	2	0	5	39
Přistěhovalci ze Střední a Východní Evropy	1	2	3	4	2	1	3	1	0	2	19
Přistěhovalci ze západních zemí	1	2	1	2	1	2	0	1	0	3	13
Cizinci, kteří přijedou jen z důvodu provedení terorismu	5	5	4	5	5	4	3	4	5	5	45

Zdroj: Dotazník, zpracování vlastní.

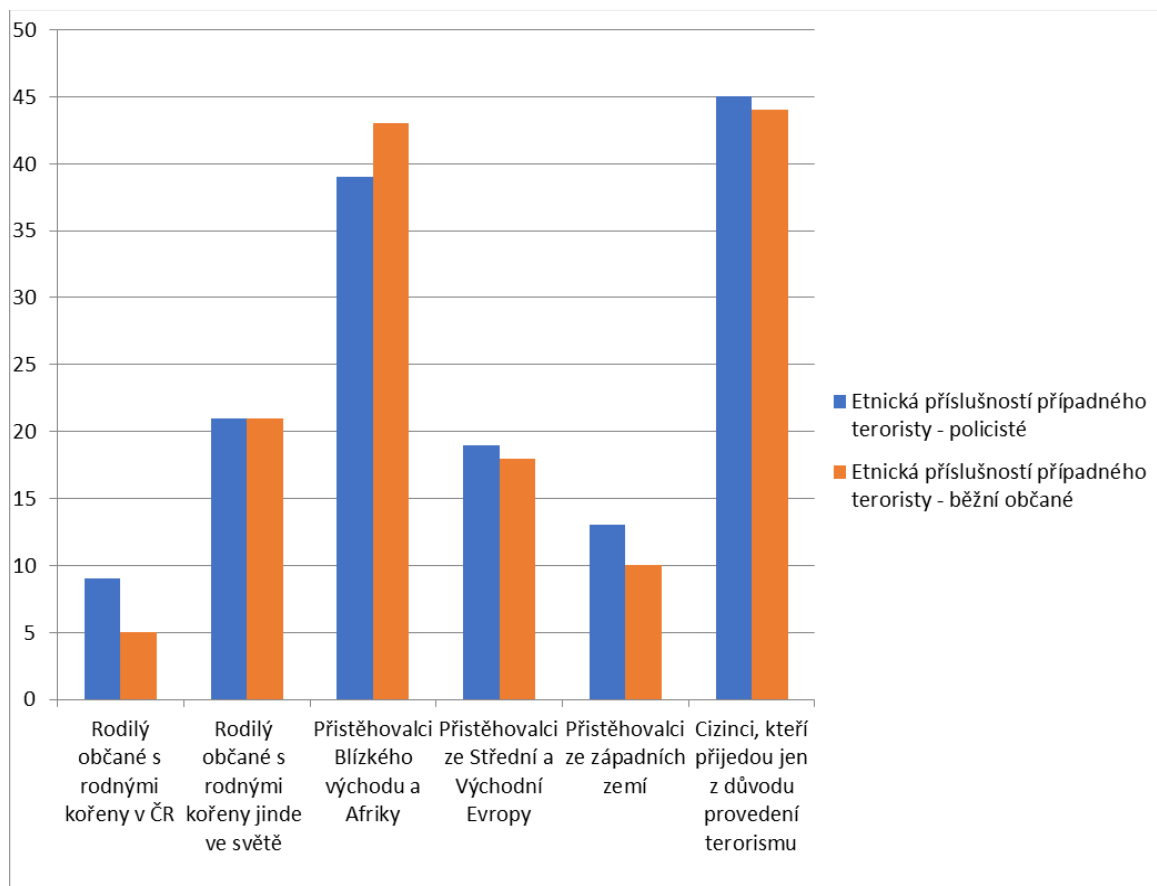
Tabulka 6: Vnímání etnicity a její případné rizikosti z pohledu občanů

<i>Etnická příslušností případného teroristy - běžní občané</i>	<i>res.1</i>	<i>res.2</i>	<i>res.3</i>	<i>res.4</i>	<i>res.5</i>	<i>res.6</i>	<i>res.7</i>	<i>res.8</i>	<i>res.9</i>	<i>res.10</i>	<i>součet</i>
Rodilý občané s rodnými kořeny v ČR	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	5
Rodilý občané s rodnými kořeny jinde ve světě	1	3	1	3	2	3	0	4	3	1	21
Přistěhovalci Blízkého východu a Afriky	5	4	5	5	3	5	5	2	4	5	43
Přistěhovalci ze Střední a Východní Evropy	1	2	3	2	2	1	4	1	0	2	18
Přistěhovalci ze západních zemí	2	0	1	2	1	2	0	1	0	1	10
Cizinci, kteří přijedou jen z důvodu provedení terorismu	4	5	5	5	4	4	3	5	5	4	44

Zdroj: Dotazník, zpracování vlastní.

V součtech tabulek č. 3 a č. 4, které se zabývají otázkou rizikosti příklonu k terorismu z pohledu etnické příslušnosti, lze rozpoznat, že rozdíly mezi nimi nejsou v odpovědích policistů a občanů již tak markantní, jako v předchozím případě. Pro lepší orientaci, je i zde zpracováno grafické vyobrazení v níže uvedeném grafu č. 2.

Graf 2: Porovnání pohledů na rizikovost z hlediska etnicity mezi policisty a běžnými občany

Zdroj: Tabulky č. 5 a č. 6, zpracování vlastní.

Graf č. 2, v tomto případě přináší pohled na šest typů otázek, které se ve většině případů blíží shodě. Ta se nejvíce projevila v odpovědi na rizikovost možných teroristů, etablojících se z rodilých občanů v ČR, avšak majících odlišné rodné kořeny. Kde však panoval relativně veliký rozdíl, byla otázka rodilých občanů v ČR se stejnými rodnými kořeny. Tam se odchylka v odpovědi rovnala téměř 50%, což však může být dáno každodenními zkušenostmi policistů, kteří se během svého působení v terénu setkávají s více negativními zkušenostmi i s rodilými Čechy, než běžný občan, který je vlastně těmi stejnými policisty před tímto chráněn. Jinak i v ostatních bodech, co do počtu přidělených bodů, panovala shoda.

Závěr

Terorismus, ačkoliv kořeny zapuštěné poměrně hluboko do moderní historie lidstva, nabyl tento fenomén v posledních desetiletích na svém negativním významu a stal se nepřehlédnutelnou součástí dnešní doby. Jeho vliv pak stoupl po útocích na newyorská dvojčata, kde se ukázalo, jak nebezpečným může pro země západu být a to zejména díky liberálnosti a otevřenosti západní společnosti, kdy tyto výdobytky, teroristé pro své kruté činy využily jako slabost svého nepřítele. Reakce v tomto na sebe nenechala sice dlouho čekat, ale přinesla nové otázky jak o bezpečnosti, tak o svobodě společnosti, kdy skloubit tyto dvě v zásadě jedna druhou negativně ovlivňující se priority tak, aby byl maximalizován jejich přínos pro společnost a jednotlivce, je velmi obtížné. Má práce měla podchytit základní problematiku vztahu mezi terorismem, krocích vlád a bezpečnostních složek České republiky a konečně i pohledu na to, jak je terorismus vnímán z pohledu běžných občanů, kam jsem zařadil i policisty. Jak ukázalo mé empirické šetření, tak v pohledu obou skupin dotázaných nebyly zásadní rozdíly, kdy by se až na pár výjimek dalo spíše hovořit o velké shodě. Ta se v typologii terorismu projevila zejména obav z náboženského a etnického terorismu a také u etnicity případných teroristů, kde se obě skupiny ve vysokém počtu shodly na rizikovosti Blízkého východu a Afriky a osob, které do ČR přijedou jednorázově s úmyslem provést plánovaný teroristický útok. Práce také poodhalila jaký má ČR přístup ke svým spojencům, jejichž protiteroristickou politiku ač v mnohém přejala, tak ve svém snažení a individuálním přínosu v globální záležitosti, kterou dnes terorismus je, nezůstává rozhodně pozadu. Zejména díky tomu, se dodnes i přes své angažmá v protiteroristickém boji, Česká republika nestala terčem teroristického útoku, jako například sousední Německo. Tento zásadní fakt tak vypovídá nejen o kvalitě zavedených opatření, ale i o jejich praktickém využívání na straně bezpečnostních složek.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. Vyd. 1. Praha: Police history, 1999. 141 s. ISBN 80-902670-1-7.
2. EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007. 352 s. ISBN 978-80-246-1317-8.
3. EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 327 s. ISBN 978-80-7367-540-0.
4. HEYWOOD, Andrew. *Politologie*. 3. vyd. Přeložil Zdeněk MASOPUST. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 537 s. ISBN 978-80-7380-115-1.
5. HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*. Vyd. 1. Praha: Rybka, 2001. 447 s. ISBN 80-86182-49-5.
6. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.
7. MAREŠ, M. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. *Obrana a strategie*. 2004, 4(1), 19-32. ISSN 1802-7199.
8. PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 434 s. ISBN 978-80-7380-611-8.
9. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Praha: Linde, 2006. 406 s. ISBN 80-7201-615-6.
10. POLEDNE, Aleš V. *Největší teroristické akce moderní doby: - od Sarajeva k 11. září*. 1. vyd. [Praha]: Levné knihy KMa, 2002. 148 s. ISBN 80-7309-094-5.
11. SOULEIMANOV, Emil a BELFER, Mitchell A. *Terorismus: pokus o porozumění*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 345 s. Knižnice Sociologické aktuality; sv. 20. ISBN 978-80-7419-038-4.
12. *Světový terorismus: encyklopedie*. České vyd. 1. Praha: Svojtka & Co., 2001. 536 s. ISBN 80-7237-340-4.

13. TUREČEK, B. *Nesvatá válka o Svatou zemi: málo známá zákoutí nelítostného boje mezi Židy a Araby*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2011. 287 s., [48] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-242-3157-0.

Elektronické zdroje

1. Česká televize ČT24. Deset let poté: Pro Londýn je hrozba teroru stále aktuální [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1561264-deset-let-pote-pro-londyn-je-hrozba-teroru-stale-aktualni>
2. Česká televize ČT24. Před patnácti lety začala druhá válka v Zálivu. Zbraně hromadného ničení se v Iráku nenašly [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2424859-pred-patnacti-lety-zacala-druha-valka-v-zalivu-zbrane-hromadneho-niceni-se-v-iraku>
3. Česká televize ČT24. Přesně 911 dní po 11. září 2001 teroristé udeřili v Madridu [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1460844-presne-911-dni-po-11-zari-2001-teroriste-uderili-v-madridu>
4. Echo24 ‚První čeští teroristé‘ před soudem. Za chystaný útok jim hrozí doživotí. [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z <https://echo24.cz/a/ieeGf/prvni-cesti-teroriste-pred-soudem-za-chystany-utok-jim-hrozi-dozivoti>
5. Echo24, Žádná Síť revolučních buněk neexistuje. Policie si ji vymyslela. [online]. [cit. 2018-12-29]. Dostupné z <https://echo24.cz/a/iRrbt/zadna-sit-revolucnich-bunek-neexistuje-policie-si-ji-vymyslela>
6. Envi web, Zamyšlení nad termínem ekoterorismus, [online]. [cit. 2018-12-23]. Dostupné z <http://www.enviweb.cz/89586>
7. Euroskop.cz, Akční plán proti terorismu: Komise si posvítí na finanční toky. [online]. [cit. 2018-12-29]. Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8955/26898/clanek/akcni-plan-proti-terorismu-komise-si-posviti-na-financni-toky/>
8. Evropské hodnoty, Terorismus v Evropské unii mezi lety 2006–2014, [online]. [cit. 2018-12-22]. Dostupné z <https://www.evropskehodnoty.cz/terorismus-evropske-unii-lety-2006-2014/>
9. Global terrorism database, Česká republika, [online]. [cit. 2018-12-23]. Dostupné z <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?country=54>
10. Ministerstvo vnitra ČR, Definice pojmu terorismus [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
11. Ministerstvo vnitra ČR, PhDr. Marcela MOULISOVÁ, Ph.D, O psychice teroristy [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/o-psychice-teroristy.aspx>

12. Ministerstvo vnitra ČR, PhDr. Marcela MOULISOVÁ, Ph.D, O psychice teroristy [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/o-psychice-teroristy.aspx>
13. Ministerstvo vnitra ČR. Často kladené otázky k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu. [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-terorismus-casto-kladene-otazky.aspx>
14. Ministerstvo vnitra ČR. EU a mezinárodní problematika terorismu. [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>
15. Ministerstvo vnitra ČR. Strategie ČR pro boj proti terorismu od roku 2013. [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx
16. Ministerstvo vnitra ČR. Strategie ČR pro boj proti terorismu od roku 2013. [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx
17. Ministerstvo vnitra ČR. Stupně ohrožení terorismem. [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>
18. Ministerstvo vnitra ČR. Terorismus a jeho projevy v někdejším Československu a dnešní České republice [online]. [cit. 2018-12-21]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx>
19. Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Operace „Trvalá svoboda“ [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/irak_a_jeho_obnova/operace_trvala_svoboda.html
20. Reflex.cz, Před 10 lety začala Operace Trvalá svoboda. Připomeňte si činnost českých vojáků, [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/43578/pred-10-lety-zacala-operace-trvala-svoboda-pripomente-si-cinnost-ceskych-vojaku.html>
21. Týden.cz, Fakta a čísla o útoku na USA z 11. září 2001, [online]. [cit. 2018-12-23]. Dostupné z https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/fakta-a-cisla-o-utoku-na-usa-z-11-zari-2001_211704.html

Seznam tabulek

Tabulka 1: Charakteristika subverzivního terorismu, guerilly a konvenční války, jako způsobu boje.....	19
Tabulka 2: Typologie terorismu podle E. Souleimanova	27
Tabulka 3: Rizikovost daného typu terorismu - policisté	49
Tabulka 4: Rizikovost daného typu terorismu - občané	49
Tabulka 5: Vnímání etnicity a její případné rizikovosti z pohledu policistů	50
Tabulka 6: Vnímání etnicity a její případné rizikovosti z pohledu občanů	51

Seznam grafů

Graf 1: Porovnání pohledu na rizikovost daného typu terorismu policisté vs. občané ..	50
Graf 2: Porovnání pohledů na rizikovost z hlediska etnicity mezi policisty a běžnými občany	52

Přílohy

Příloha I	-dotazník 1
Příloha II	-dotazník 2

Příloha I – dotazník 1

Otázka spojená s typologií terorismu: Na stupnici od 0 do 5 prosím ohodnoťte, který typ terorismu je z Vašeho pohledu nejvíce pravděpodobný jako zdroj teroristické akce na území ČR, kdy 0 = vůbec ne, 5 vysoké riziko.

- 1, Ultralevicový terorismus
- 2, Ultrapravicový terorismus
- 3, Náboženský a etnický terorismus
- 4, Ekologický terorismus
- 5, Kriminální terorismus
- 6, Psychopatologický terorismus

Příloha II – dotazník 2

Otázka spojená s etnickou příslušností případného teroristy: Pokud bude na území ČR spáchán teroristický čin, provedou(e) ho nejspíše. Opět na stupnici od 0 do 5 kdy 0 = vůbec ne, 5 vysoké riziko:

- 1, Rodilý občané s rodnými kořeny v ČR
- 2, Rodilý občané s rodnými kořeny jinde ve světě (můžete i specifikovat odkud)
- 3, Přistěhovalci Blízkého východu a Afriky
- 4, Přistěhovalci ze Střední a Východní Evropy
- 5, Přistěhovalci ze západních zemí
- 6, Cizinci, kteří přijedou jen z důvodu provedení teroristického aktu.